

Η

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

17.07.2016

www.simerini.com.cy

η σιμερίνη

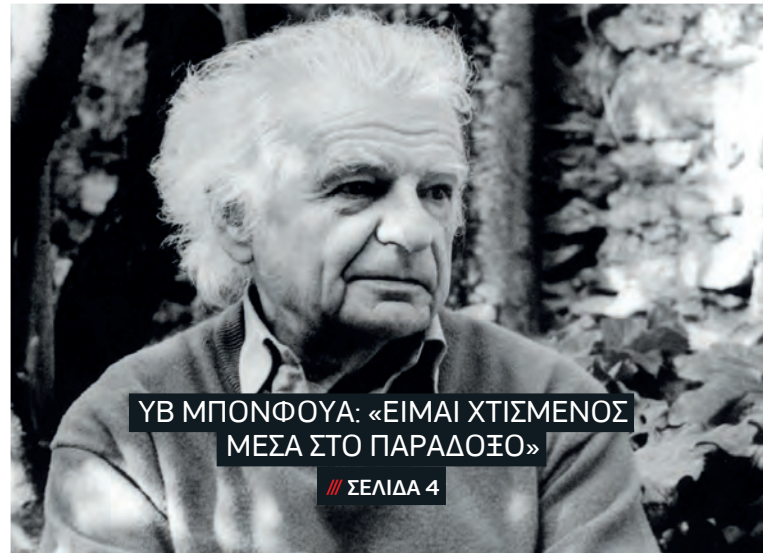
ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ
«ΣΚΟΥΠΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ»
ΤΟΥ DAVID FOSTER WALLACE

// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

ΜΟΥΣΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΥΒ ΜΠΟΝΦΟΥΑ: «ΕΙΜΑΙ ΧΤΙΣΜΕΝΟΣ
ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΟ»

// ΣΕΛΙΔΑ 4

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι 🍷 Νίκος Καρούζος

Clementine

ΤΟΥ ΛΟΓΓΙΝΟΥ ΠΑΝΑΓΗ

ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΠΑΝΩ ΣΕ «ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ»

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

Ηδύφωνο

Η Κερύνεια μάς στοιχειώνει με κάστρο-βράχο κι ένα σκαρί ελληνικό

Ιδεοσκόπιο, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

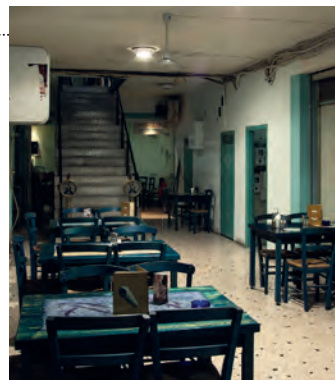
/// ΣΕΛΙΔΑ 15

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Στέκια και Φυσιογνωμίες, I

Από το μυαλό μας πέρασαν φιλμ, σελίδες, βινύλια, ο χρόνος έγινε ένα ουράνιο ορυχείο, οι επείγουσες δουλειές μας φορτώθηκαν στον κόκορα, η Μεταμέλεια πήγε μια βόλτα στη γωνία να δει αν ερχόμαστε - δεν ερχόμαστε!

Δημοκρατία, Δημοκρατικός Έλεγχος και Πολιτική Συμμετοχή

Η πολιτική μπορεί να οριστεί ως ο αγώνας, ή ανταγωνισμός, για δύναμη ή πρόσβαση σε εξουσία και συλλογικά αγαθά

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

Μουσική // Rialto World Music Festival

1

Θερινό σινεμά στην Πάφο

Ο Πολιτιστικός Χώρος «Τεχνόπολις 20», Πάφος, παρουσιάζει καλοκαιρινές βραδιές κινηματογράφου στον υπαίθριο του χώρου, κάθε Τρίτη στις 8.30 μ.μ. Αυτήν τη βδομάδα, η ταινία *Committed* (Στελιάνια Κληρής, 93'). Είσοδος 3 ευρώ. Πληροφορίες στο 70002420.

2

Έρωτας με την πρώτη μπουνιά

Αυτή την ιδιαίτερη ταινία μπορούν να απολαύσουν οι φίλοι του σινεμά στον θερινό κινηματογράφο Κωνσταντία στη Λευκωσία την Τετάρτη, 20 Ιουλίου, στις 21:00. Είσοδος €5 / δωρεάν για παιδιά κάτω των 10 ετών και για ΑΜΕΑ.

3

Πλούτος

Η ομάδα «Φτωχολογία» παρουσιάζει την τελευταία σωζόμενη κωμωδία του Αριστοφάνη την Τρίτη, 19 Ιουλίου, στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία, την Παρασκευή, 22 Ιουλίου στο Αρχαίο Ωδείο Πάφου και το Σάββατο, 23 Ιουλίου στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου στις 21:00. Πληροφορίες: 70002414.

4

Καλοκαιρινή συναυλία Flautissimo

Η Χορωδία Φλαούτων Λεμεσού Flautissimo, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του Θεόδωρου Κρασίδη, παρουσιάζει καλοκαιρινή συναυλία την Παρασκευή και το Σάββατο, 22 και 23 Ιουλίου, στον Πολυχώρο Ρόδι στη Λεμεσό στις 20:00. Εισιτήρια τηλ. 25252577, από όλα τα μέλη του Flautissimo και στο 99486383.

Οι «γαβ» απόψε στη Λεμεσό

Μια διαφορετική συναυλία έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν οι ετερόκλητοι... μουσικόφιλοι απόψε το βράδυ στην Πλατεία Ηρώων στη Λεμεσό, στις 20:30 από τους «γαβ». Οι «γαβ», οι οποίοι μετρούν περίπου ένα χρόνο ύπαρξης, δραστηριοποιούνται κυρίως στη Λεμεσό, όμως έχουν ήδη δώσει συναυλίες σε όλη την Κύπρο, αλλά και στην Ελλάδα. Έχοντας πειραματιστεί με ακουστικό σετ, η μπάντα έχει καταλήξει σε μια ηλεκτρική ηχητική ταυτότητα, που πειραματίζεται με το ύφος της βάσης της λεγόμενης «σκυλάδικης» μουσικής, το είδος δηλαδή που εκπροσώπησε μια μεγάλη υποκουλτούρα στα 80's και 90's στην Ελλάδα.

Οι «γαβ» βαφτίζονται το είδος της μουσικής που παίζουν 'ψυχοσκυλάδικο'. Διατηρώντας τις δομές της μουσικής κουλτούρας του σκυλάδικου, δίνουν έμφαση σε αυτά τα στοιχεία (γρήγοροι ρυθμοί, ανατολίτικοι δρόμοι) που κάνουν τα κομμάτια από μόνα τους ξεχωριστά, και τους δίνουν μια χροιά σερφ/σκα/ρέγκε.

Η ομάδα αποτελείται από έναν τζαζ μπασίστα που διατηρεί παραδοσιακό καφενείο, έναν Πολωνό τρομπιτίστα με σπουδές θεάτρου, έναν κιθαρίστα με ειδίκευση στην Κοινωνική Ανθρωπολογία του Ήχου, έναν κρουστό που παίζει στα σκυλάδικα σε Ελλάδα και Κύπρο από την εφηβεία του, και μια

ανερχόμενη τραγουδίστρια που ήδη δι-
απρέπει στα νυχτομάγαζα της Λεμεσού.
Συγκεκριμένα, οι «γαβ» είναι οι Αρί-
στη Πουλλά - φωνητικά, Γιάννης Χρη-
στήδης - κιθάρες, φωνητικά, Λούκας
Βαλέβσκι - τρομπέτα, Νικόλας Τρύφω-
νος - κοντραμπάσο, Γιάννης Λακκοτύ-

ππς - τύμπανα
Πληροφορίες:
Πλατεία Ηρώων, σήμερα Κυριακή 17
Ιουλίου, ώρα 20:30, Ελεύθερη είσοδος
Τηλέφωνο: Θέατρο Ριάλτο, 7777745
www.cypusrialtoworldmusic.com

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύ-
θυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Γιάννης Ζελιαναίος Λογί-
σμος Παναγιώτης Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή Τίτος Χριστοδούλου Χρήστος
Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopolosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

11ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Μεταξύ 1-8 Αυγούστου θα προβληθούν στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη στη Λεμεσό 21 ντοκιμαντέρ, αναδεικνύοντας μείζονα ζητήματα ενός κόσμου που πασχίζει να αυτοπροσδιοριστεί

Σινεμά Animation στην Ύπαιθρο

Το Φεστιβάλ, που τοποθέτησε την Κύπρο στον παγκόσμιο χάρτη της τέχνης του animation, συμπληρώνει φέτος 15 χρόνια παρουσίας

Alfonsina Storni: «Η ποιήτρια π' αγκάλιασε τη θάλασσα»

«Τρέμω όπως τα φώτα/τρέμουμε πάνω στα νερά./Τρέμω όπως στα μάτια/συνήθως τρέμουν τα δάκρυα./Τρέμω όπως στις σάρκες/ξέρει η ψυχή να τρέμει.»

Κινηματογράφος // Όψεις του Κόσμου

15ο Διεθνές Φεστιβάλ του Σινεμά Animation στην Ύπαιθρο

Το Φεστιβάλ Όψεις του Κόσμου, ο Διεθνής Οργανισμός της UNESCO για το Animation ASIFA και το Μουσείον Χαρακτικής Χαμπί ανακοινώνουν τη διοργάνωση του 15ου Διεθνούς Φεστιβάλ του Σινεμά Animation στην Ύπαιθρο, «Όψεις του Κόσμου». Το Φεστιβάλ, που τοποθέτησε την Κύπρο στον παγκόσμιο χάρτη της τέχνης του animation, συμπληρώνει φέτος 15 χρόνια παρουσίας κι επιφυλάσσει ένα πλούσιο πρόγραμμα προβολών, εργαστηρίων, εκθέσεων και σεμιναρίων, αντάξιο των προσδοκιών του κοινού που το περιβάλλει με την αγάπη του κάθε χρόνο.

Για άλλη μια χρονιά θα προβληθούν μια επιλογή από τις καλύτερες ταινίες του ανεξάρτητου σινεμά animation από όλο τον κόσμο, θα βραβευτούν ταινίες από το Κυπριακό και το Διεθνές Διαγωνιστικό Πρόγραμμα, θα παρουσιαστούν εκθέσεις και εργαστήρια (masterclasses) από διεθνείς προσωπικότητες του animation και παράλληλα αφιερώματα, συναυλίες και προβολές παιδικών ταινιών animation.

Το Φεστιβάλ διεξάγεται και φέτος σε τέσσερις πανέμορφες τοποθεσίες με παραδοσιακή, ιστορική και πολιτισμική αξία: στη Μεσαιωνική Αγρέπαυλη δίπλα από τον Αρχαιολογικό Χώρο Παλαιάπαφου στα Κούκλια (κυρίως χώρος προβολών και εκθέσεων), στο Μουσείον Χαρακτικής Χαμπί στα Πλατανίστεια (εργαστήρια και εκθέσεις), στον Πολιτιστικό χώρο Τεχνόπολις 20 στην Πάφο (παιδικό πρόγραμμα ταινιών) και στην παλιά Ηλεκτρική Πάφου (διαλέξεις και παρουσιάσεις). Ένας από τους ιδρυτικούς στόχους του Φεστιβάλ υπήρξε η αποκέντρωση της σύγχρονης τέχνης, κάτι που εξελίχθηκε στην πορεία και τροφοδότησε στη συνέχεια την ανάπτυξη και άλλων Φεστιβάλ στην ύπαιθρο του τόπου μας.

Οι εκδηλώσεις του Φεστιβάλ εντάσσονται στο επίσημο πρόγραμμα του Οργανισμού Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, Πάφος 2017.

Επίσημος Χορηγός: Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στηρίζουν: το Τμήμα Αρχαιοτήτων,

ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ).

Οι διαλέξεις και οι παρουσιάσεις διοργανώνονται σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 και το Creative Europe Desk Κύπρου.

Πληροφορίες:

Πέμπτη, 21 Ιουλίου - Σάββατο, 23

Ιουλίου, 2016
Αρχαιολογικός Χώρος Παλαιάπαφου, Κούκλια
Μουσείον Χαρακτικής Χαμπί, Πλατανίστεια
Τεχνόπολις 20, Πάφος
Παλιά Ηλεκτρική, Πάφος
Email: info@animafest.com.cy
Περισσότερες λεπτομέρειες για το πρόγραμμα και τις εκδηλώσεις στο: www.animafest.com.cy
Facebook/Animafest Cyprus

Εικαστικά // The Art Show

Αύριο Δευτέρα, 18 Ιουλίου 2016, το πολιτιστικό κέντρο Μελίνα Μερκούρη στη Λευκωσία ανοίγει τις πόρτες του, με σκοπό να παρουσιάσει κάτι το πρωτοφανές για τα κυπριακά δρώμενα, προσφέροντας στους παρευρισκόμενους μία μοναδική εμπειρία.

Όσο πάνε στην παλιά Λευκωσία, μεταξύ 19:30-22:00, μπορούν να απολαύσουν ένα ποτήρι κρασί ακούγοντας μουσική, αλλά και χορό, κτενίσματα και ενημέρωση για τις νέες τάσεις στον καλλιτεχνικό χώρο, περιτριγυρισμένοι με αυθεντικά έργα τέχνης. Είσοδος €10. Για περισσότερες πληροφορίες, Βαλεντίνα 99811520, Παναγιώτης 99800150, Mr. New 96394893.

Μουσική // Κωστής Μαραβέγιας

Ο δημοφιλής Έλληνας καλλιτέχνης Κωστής Μαραβέγιας επιστρέφει για άλλη μια φορά στην Κύπρο για να υποδεχτεί και αυτό το καλοκαίρι με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο. Το νέο του άλμπουμ, τιλοφορούμενο «Κατάστρωμα», θα παρουσιάσει ζωντανά, όπως ο ίδιος ξέρει να κάνει, στον Πρωταρά, το Σάββατο 23 Ιουλίου, στο Verano Lounge Bar. Ένα live-γιορτή, με πανηγυρικό χαρακτήρα, διανθισμένο με μουσική και ελπίδα και με μια διάχυτη διάθεση αντίστασης στον αρνητισμό, την αγωνία και την αβεβαιότητα της καθημερινότητας.

Ο Κωστής Μαραβέγιας έχει γίνει συνώνυμο με τις ξέφρενες, γεμάτες ενέργεια, εμφανίσεις του, που δια-

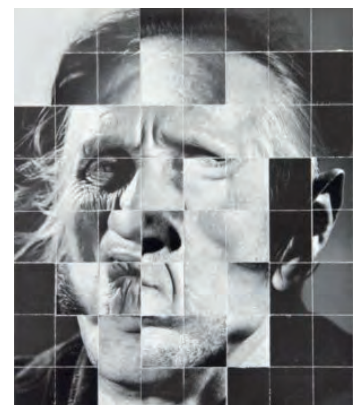

σκεδάζουν και τους πιο απαιτητικούς. Βραδιές γεμάτες καλοκαιρινή ξηνοιασιά, χαρούμενη διάθεση, μουσική, τραγούδι, χορό και πολλή γοητεία. Οι πόρτες ανοίγουν στις 21:00. Για πληροφορίες και κρατήσεις στο 99778872.

Εικαστικά // Υπερκινησία

Ολοκληρώνεται την Παρασκευή, 22 Ιουλίου, η παρουσία της νέας δουλειάς του Αυστριακού εικαστικού Bernhard Hosa, «Υπερκινησία», στην γκαλερί the Office.

Ο Bernhard Hosa, γεννημένος το 1979 στο Άμστερντεν της Αυστρίας, σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Τεχνών στη Βιέννη από το 1999 μέχρι το 2004. Τα έργα του είναι κολάζ από απλές φόρμες, κατασκευαστικά και καθημερινά υλικά, ταλαντεύεται μεταξύ εννοιολογικών και αναπαραστατικών στρατηγικών. Ένα βασικό μοτίβο στα έργα του είναι το ανθρώπινο σώμα. Τα έργα του σπάνια δείχνουν ή αντιπροσωπεύουν την εξωτερική διάσταση του σώματος. Θα πρέπει πάντα να θεωρούνται ως αναλογίες στις εμπειρικές -ιατρικές δομές των κανόνων και στη γνώση που τα ανθρώπινα όντα προσαρμόζονται. Αυτές οι με-

ταφορές επιτρέπουν σε μια αρνητική φόρμα του ανθρώπινου σώματος να εγερθεί μπροστά μας. Μέχρι τις 22 Ιουλίου, Δευτέρα - Παρασκευή 10:30 - 16:30, εκτός ωρών επισκέψεων μόνο με ραντεβού. The Office, Κλεάνθη Χριστοφίδη 32, Λευκωσία, press@theofficegallery.com, τηλ. 99848495.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Alfonsina Storni: «Η ποιήτρια π' αγκάλιασε τη θάλασσα»

Αναδιφήσεις // «Τρέμω όπως τα φώτα/τρέμουνε πάνω στα νερά./Τρέμω όπως στα μάτια/συνήθως
τρέμουν τα δάκρυα./Τρέμω όπως στις σάρκες/ξέρει η ψυχή να τρέμει.»

Στο τεύχος 58 του «Ηδύφω-
νου» (15.5.2016), η στήλη
είχε παρουσιάσει τη σειρά
«Αργεντινών Ποιητών»,
των εκδόσεων Θράκα, όπου
αναφερόταν και η σπουδαία αυτόχει-
ρας ποιήτρια, Alfonsina Storni (τρίτο
βιβλίο της σειράς, σε εισαγωγή Καίητ
Μπάουεν και μετάφραση Στέργιου
Ντέρτσα, Λάρισα, 2014).

Όπως είχε γραφτεί τότε, τα «Περι-
θωριακά» επιστρέφουν επικεντρώνον-
τας στην περίπτωση αυτής της Ποιή-
τριας, με κεφαλαίο το π, με την ευχή
όσοι μπαίνουν στον κόπο και διαβά-
ζουν αυτές τις γραμμές να ανατρέξουν
στο έργο της. Επίσης, ευχής έργο θα
ήταν οι Ελληνοκύπριες, άγουσες και
φερόμενες, ποιήτριες ν' αρχίσουν να
μελετούν τέτοιες εμβέλεις ομότεχνές
τους... μπας και «χαράζουν» κανέναν
στίχο της προκοπής.

Από την Ελβετία στην Αργεντινή

Η Alfonsina Storni γεννήθηκε στις 29
Μαΐου του 1892, στη Σάλα Καπριάσκα-
Ελβετία, από Ιταλο-Ελβετούς γονείς.
Έζησε εκεί μέχρι τα 4 χρόνια της. Το
1896 η οικογένεια μετανάστευσε στο
San Juan, της Αργεντινής, και το 1901
μετακόμισαν στο Rosario. Εκεί ο πα-
τέρας της άνοιξε μια ταβέρνα όπου με-
γαλώνοντας, η Storni, έκανε διάφορες
δουλειές αγγαρείας.

Το 1907, σε ηλικία 15 χρονών, περιό-
δευσε για ένα, περίπου, χρόνο με μία θε-
ατρική ομάδα, ως ηθοποιός, σχεδόν σε
ολόκληρη την Αργεντινή. Το 1908 ζει
για ένα διάστημα με τη μάνα της, που στο
μεταξύ έχει χωρίσει και ξαναπαντρευ-
τεί. Το 1910 παίρνει το πτυχίο της ως
δασκάλα (όπως και η μεγάλη Χιλιανή
ποιήτρια, Gabriela Mistral, με την οποία
συνδέθηκαν φιλικά) κι αρχίζει να διδά-
σκει και δημοσιογραφεί σε εφημερίδες
και περιοδικά της εποχής της.

Το 1912 εγκαθίσταται στο Buenos
Aires, αναζητώντας την ανωνυμία της
μεγάλης πόλης. Συνεχίζει να εργάζεται
ως δασκάλα και δημοσιογράφος όπου
βρίσκει. Τα οικονομικά της προβλήμα-
τα είναι μεγάλα, μια και η άνοδος της
μεσαίας τάξης στην Αργεντινή, εκείνη
την περίοδο, δημιουργεί ασφυκτικές
πτήσεις στον κοινωνικό περίγυρο.

Το 1913 γεννιέται ο γιος της,
Alejandro. Η Storni, ανύπαντρη μητέ-
ρα, στρέφεται στην ποίηση αντιμετωπι-
ζοντας με τόλμη την καταπίεση και την
άρνηση που γνώριζε στην καθημερινό-
τητά της. Απ' την αρχή υιοθετεί παράδο-
ξο στίχο, υμνεί τον έρωτα και το πάθος,
ενώ οι φεμινιστικές εκφάνσεις των ποι-
ημάτων της εμφανίζουν μία φλογερή
γυναίκα που δεν διστάζει να αγωνιστεί
για τα δικαιώματά της, σε μία σκληρή
ανδροκρατούμενη κοινωνία των πρώ-
των δεκαετιών του 20ού αιώνα.

Ακλόνητη φεμινίστρια

Παρά τις οικονομικές δυσκολίες κατα-
φέρει, το 1916, να εκδώσει την πρώτη
ποιητική συλλογή της, «La inquietud
del rosal-Η ταραχή του τριαντάφυλλου»,
ενώ εργάζεται ως ταμίας σ' ένα κατάστη-
μα. Εισάγει τα θέματα της αγάπης και του
φεμινισμού, που αν και βρίσκονται σε
πρώιμο στάδιο σηματοδοτούν και στα-
διακά κυριαρχούν, στην πορεία, στο με-
γαλύτερο μέρος του έργου της.

Τρία είναι τα στάδια της ποιησεώς
της και εν γένει της συγγραφικής της
δημιουργίας (βλέπε εργογραφία): 1)
1916-1920, 2) 1925-1920 και 3) 1934-
1938. Δεν ανήκει ούτε στον μοντερνι-
σμό ούτε στις πρωτοπορίες και στους
«ισμούς». Το γράψιμό της δεν συμφω-
νεί με κανένα λογοτεχνικό κίνημα,
ενώ της ασκήθηκε κριτική επειδή δεν
εντάχθηκε σε κάποιο χαρακτηριστικό
ύφος της εποχής. Λανθασμένα κατηγο-
ριοποιήθηκε στο κακώς διατυπωμένο
πλαίσιο του μεταμοντερνισμού, καθώς
στην πραγματικότητα ήταν/είναι μία
περίπτωση από μόνη της.

Η Storni κατάφερε, με σκληρότα-
το αγώνα και φυσικά χάρη στην προ-
σωπικότητά της και τη δυναμικότητα
του έργου της (ποιητικό, θεατρικό, πε-
ζογραφικό, δοκιμιακό), σταδιακά να
επιβληθεί. Τιμήθηκε με βραβεία και
αναγνωρίστηκε ως μία από τις πλέον
διακεκριμένες ποιήτριες, όχι μόνο της
Αργεντινής, αλλά ολόκληρης της Νό-
τιας Αμερικής και κατ' επέκταση του
ισπανόφωνου κόσμου. Το έργο της δεν
ξεχωρίζει μόνο για την ιδιαίτερη αξία
και πρωτοτυπία του, αλλά αναγνωρίζε-
ται πως θέτει τα θεμέλια του φεμινιστι-
κού λόγου στη λογοτεχνία της Λατινι-
κής Αμερικής.

Στις 25 Οκτωβρίου του 1938, στα 46
της χρόνια, υποφέροντας από μοναξιά
και καρκίνο του στήθους, στέλνει το
τελευταίο της ποίημα, «Πάω να κοιμη-
θώ», προς δημοσίευση, και αυτοκτονεί
«διά θαλάσσης» (κάτι που δεν κατάφε-
ρε ο δικός της, Κώστας Γ. Καρυωτά-
κης), στην περιοχή Mar del Plata της
Αργεντινής. Το ποίημά της που παρα-
θέτει παρακάτω η στήλη είναι φανερό
πως προεικάζει το ηθελημένα μοιραίο.

«Πόνος»

*Θα 'θελα ετούτο το θείο απόγευμα
του Οκτώβρη
να βηματίσω στη μακρινή ακτή
της θάλασσας
όπου η χρυσαφένια άμμος και τα
πράσινα νερά
και οι αμόλυντοι ουρανοί θα με
δουν να περνάω.
Να ήμουν ψηλή, αλθαζονική και τέ-
λεια, θα ήθελα,
σαν Ρωμαία για να ταυτιστώ
με τα μεγάλα κύματα και τους νε-*

κρούς βράχους

*και τις ανοικτές ακρογιαλιές που
ζύνουν τη θάλασσα.*

*Με βήμα αργό, τα μάτια κρύα
και το στόμα άφωνα να αφευώ,
να δω πως σπάνε τα γαλάζια κύ-
ματα*

*πάνω στα βότσαλα χωρίς να σκιά-
ζονται.*

*Να δω πως τα αρπακτικά πουλιά
τρώνε τα μικρά ψάρια και να μην
ξυπνήσω.*

*Να σκεφτώ πως θα μπορούσαν οι
αδύναμες βάρκες
να βυθιστούν στα νερά χωρίς ν'
αναπνέουν.*

*Να μένει χωρίς αέρα η ανάσα μου
και τον πιο όμορφο άντρα
να μην επιθυμήσω ν' αγαπήσω.*

*Αφηρημένη να χάσω το βλέμμα
μου,
να το χάσω χωρίς να το ξαναβρώ
ποτέ*

*και, μορφή υψωμένη, ανάμεσα σε
ουρανό και αμμονδιά
να νιώσω την αιώνια φησημονία
της θάλασσας.*

(Μετάφραση: Στέργιος Ντέρτσα)

Πλήρης εργογραφία (ισπανικά)

- La inquietud del rosal, 1916
- El dulce dano, 1918
- Irremediablemente, 1919
- Languidez, 1920
- El dulce dano, 1920
- Ocre, 1925
- Poemas de amor, 1926
- El amo del mundo: comedia en tres actos, 1927
- Dos farsas pirotecnicas, 1932
- Mundo de siete pozos, 1934
- Mascarilla y trebol, 1938
- Antologia poetica, Buenos Aires, Espasa Calpe Argentina, 1938
- Cinco cartas y una golondrina, Buenos Aires, Instituto Amigos del Libro Argentino, 1959
- Antologia poetica, seleccion de Alfredo Veirave, Buenos Aires, Centro Editor de America Latina, 1968
- Poesias completas, 1968
- Poesias, seleccion de poesias de Alejandro Alfonso Storni, Buenos Aires, Sociedad Editora Latinoamericana, 1990
- Antologia mayor, seleccion y edicion Jesus Munarriz, Madrid, Hiperion, 1997
- Nosotras y la piel: seleccion de ensayos, 1998
- La caricia perdida, coleccion dirigida por Ana Maria Moix, seleccion Esther Tusquets, Barcelona, Plaza & Janes, 1999
- Antologia poetica, seleccion y edicion Cristina Bast Gras; prologo y presentacion, Francesc Ll. Cardona, Barcelona, Edicomunicacion, 1999

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ

Τόσο εβδομάδες απομένουν μέχρι την επίσημη έναρξη του 11ου Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού, μίας από τις σημαντικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις του νησιού μας, που αναδεικνύει την κομβικότητα και συνθετικότητα του είδους του ντοκιμαντέρ στον κινηματογραφικό χώρο και την τέχνη εν γένει. Το φετινό φεστιβάλ, που θα λάβει χώρα μεταξύ 1-8 Αυγούστου στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη, στον παραδοσιακό πυρήνα της παλαιάς πόλης, περιλαμβάνει 21 ντοκιμαντέρ από όλο τον κόσμο και διοργανώνεται από την Brave New Culture, ενώ στηρίζεται και χρηματοδοτείται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Δεσπόζουσα θέση στις φετινές επιλογές αποτελεί το μείζον ζήτημα της προσφυγικής κρίσης, ενώ παρουσιάζονται επίσης διάφορα άλλα θέματα που απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο, ο οποίος μαστίζεται από ετεροκαθορισμούς και καταναγκασμούς, όπως η διαφάνεια, η ταυτότητα, η διαφορετικότητα, η LGBT κουλτούρα, περιβαλλοντικά ζητήματα κ.λπ.

Το προσφυγικό

«Το σπίτι μας είναι ο κόσμος» δηλώνει το ντοκιμαντέρ του Andreas Koefoed (At Home in the World), από τη Δανία, το οποίο ακολουθεί για ένα χρόνο πέντε προσφυγία που φοιτούν σε ένα σχολείο του Ερυθρού Σταυρού, στη Δανία. Από την Ελλάδα, προβάλλεται το ντοκιμαντέρ της Μαριάννας Οικονόμου, «The Longest Run», που εκθέτει το φαινόμενο των επαγγελματιών λαθρεμπόρων, οι οποίοι αναγκάζουν ανήλικους μετανάστες να γίνουν οι ίδιοι λαθρέμποροι. Μπαίνουν στα άδυτα των ελληνικών φυλακών ανηλίκων, η Οικονόμου ακολουθεί την ιστορία του Yasim και του Alsaleh, δύο ανήλικων προσφύγων, υπό την κατηγορία παράνομης διακίνησης μεταναστών.

Το νησί Λαμπεντούζα, στην Κάτω Ιταλία, είναι από τις βασικές πύλες εισόδου μεταναστών από την Αφρική στην Ευρώπη. Εδώ, εκτυλίσσεται το ντοκιμαντέρ «Fuocoammare» (Fire at Sea), του Gianfranco Rosi, που κατέκτησε τη Χρυσή Αρκτο στο 66ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Βερολίνου, και το οποίο εστιάζει στην ιστορία του 12χρονου Σαμουέλε. Τα πάντα γύρω του αναφέρονται στη θάλασσα και σε όσους επιχειρούν να τη διασχίσουν για να φτάσουν στο νησί του, αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο.

Υλικά τέχνης από... τέχνη

Σημαντικά από κάθε άποψη είναι τα ντοκιμαντέρ που προβάλλονται στο πλαίσιο του φετινού φεστιβάλ και αφορούν τη βιοεργογραφία μείζονων καλλιτεχνών που άφησαν τη σφραγίδα τους στον τομέα της τέχνης τους.

«Thru You Princess», σε σκηνοθεσία Ido Haar: Στον ελεύθερο της χρόνο, η νεαρή φροντιστριά ηλικιωμένων Princess Shaw, ή κατά κόσμον Samantha Montgomery, γράφει τραγούδια και τα ανεβάζει στο youtube. Τι θα συμβεί όταν την ανακαλύψει ένας συνθέτης από το Ισραήλ και της δώσει φτερά για να πετάξει;

11ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Παρουσίαση // Μεταξύ 1-8 Αυγούστου θα προβληθούν στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη στη Λεμεσό 21 ντοκιμαντέρ, αναδεικνύοντας μείζονα ζητήματα ενός κόσμου που πασχίζει να αυτοπροσδιοριστεί

Ο Ohad Naharin, ο φημισμένος χορογράφος και καλλιτεχνικός διευθυντής του Batsheva Dance Company είναι ο πρωταγωνιστής της ταινίας «Mr Gaga», του Tomer Heymann, που παρουσιάζει την ιστορία της καλλιτεχνικής ιδιοφυΐας που επαναπροσδιόρισε τη γλώσσα του σύγχρονου χορού. Συνδυάζοντας υλικό από γνωστά ντοκιμαντέρ της («Citizenfour», «Happy Valley», «Fahrenheit 9/11», «The Oath», «The Invisible War»), η καταξιωμένη διευθύντρια φωτογραφίας Kirsten Johnson δημιουργεί ένα ποιητικό ντοκιμαντέρ για το έργο της, επαναπροσδιορίζοντας τις σκηνές και τη σημασία τους με μία άκρως ενδιαφέρουσα τεχνική στο «Cameraperson.» «Janis: Little Girl Blue» είναι ο τίτλος του βιογραφικού ντοκιμαντέρ της Amy Berg για την Janis Joplin, μια από τις πιο αξιοσημείωτες τραγουδίστριες rock & roll όλων των εποχών. Μπορεί να μην είναι τόσο διάσημη όσο η Joplin, όμως η 18άχρονη Αφγανή πρόσφυγας «Sonita» ονειρεύεται να γίνει ράπερ ενόσω οι γονείς της έχουν άλλα σχέδια, στο ομώνυμο ντοκιμαντέρ της Rokhsareh Ghaem Maghami.

Η πολιτική

Ο διάσημος βετεράνος ντοκιμαντερίστας και βραβευμένος με Όσκαρ Michael Moore («Bowling for Columbine», «Sicko», «Fahrenheit 9/11») επιστρέφει με την προβοκατόρικη και σαρακτική κωμωδία «Where to Invade Next», στην οποία συνεχίζει ακάθεκτος να εξερευνά το πώς μπορεί να γίνει και πάλι μεγάλη η Αμερική.

Θα μπορούσε να αποφευχθεί η τραγωδία της 11ης Σεπτεμβρίου 2001; Ναι, υποστηρίζει ο ευφυέστατος κρυπτολόγος Μπιλ Μπίνεϊ, που επινόησε ένα πρωτοποριακό σύστημα παρακολούθησης βασισμένο σε νόμιμους τρόπους συλλογής στοιχείων, προβλέποντας επικείμενες τρομοκρατικές επιθέσεις. Το αποκαλυπτικό ντοκιμαντέρ «A Good American» του Friedrich Moser, εκθέτει στελέχη της NSA, που διέκοψαν απότομα το πρόγραμμα μόλις τρεις βδομάδες πριν από το τρομοκρατικό χτύπημα που άλλαξε τον κόσμο.

Σε μια Ευρώπη που μαστίζεται από κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, το ντοκιμαντέρ του Jan Gassmann Europe «She Loves» ρίχνει μια διεισδυτική ματιά στην «πολιτική» της αγάπης, μέσα από την κλωνισμένη πραγματικότητα τεσσάρων ζευγαριών. Στο «The Island and the Whales», του Mike Day, οι κάτοικοι στα απομονωμένα νησιά Φερόες του Β. Ατλαντικού ψάρευαν παραδοσιακά φάλαινες και θαλασσοπούλια. Τι συμβαίνει όμως όταν λόγω της περιβαλλοντικής μόλυνσης, οι παραδοσιακές μέθοδοι ψαρέματος στρέφονται ενάντια στην υγεία τους, και η διεθνής κοινότητα τους πιέζει να σταματήσουν;

Η ταινία του Pieter-Jan De Pue, «The Land of the Enlightened», συνδυάζει το ντοκιμαντέρ με την αναπαράσταση, αποτυπώνοντας με εντυπωσιακή φωτογραφία τον κόσμο των παιδικών συμμοριών που περιπλανιούνται στο διαλυμένο από τον πόλεμο Αφγανιστάν, κλέβουν, εμπορεύονται και επιβιώνουν.

«Και τώρα ποιος θα μ' αγαπήσει;»

Με δύο ταινίες για τον αυτισμό και δύο για την LGBT κουλτούρα, το Φεστιβάλ δίνει βάση στη διαφορετικότητα και

μία απάντηση στα ταμπού, την πληροφόρηση, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Το «Life, Animated», του βραβευμένου με Όσκαρ Roger Ross Williams, ακολουθεί την ιστορία του νεαρού Owen Suskind που πάσχει από αυτισμό. Ξαν παιδί δεν μπορούσε να μιλήσει, μέχρι που μαζί με την οικογένειά του ανακάλυψε ένα μοναδικό τρόπο επικοινωνίας, μέσα από τα κινούμενα σχέδια του Disney. Στο «Don Juan», του Πολωνού Jerzy Sladkowski (Βραβείο IDFA Καλύτερου Ντοκιμαντέρ 2015), ο 22άχρονος Όλεγκ, που πάσχει από αυτισμό, αδυνατεί να βρει τη θεραπεία με συμβατικές μεθόδους και καταφεύγει στο παιχνίδι και την τέχνη.

«Και τώρα ποιος θα μ' αγαπήσει;», αναρωτιέται ο ήρωας του ντοκιμαντέρ «Who is Going to Love Me Now», των αδερφών Heymann από το Ισραήλ. Μια χιουμοριστική μα βαθιά ευαίσθητη ταινία στην οποία ένας σαραντάχρονος ομοφυλόφιλος, φορέας του Aids, παλεύει να αντιμετωπίσει τους γονείς του, τις διαφωνίες και τους φόβους τους στη γενεαίρά του, το Ισραήλ. Το «Mapplethorpe: Look at the Pictures», των Fenton Bailey και Randy Barbato, είναι ένα βιογραφικό ντοκιμαντέρ για τον εκκεντρικό φωτογράφο Robert Mapplethorpe, γνωστό για τις τολμηρές φωτογραφίες του που απεικόνιζαν μορφές σεξουαλικής έκφρασης.

Κυριακή παρουσίαση

Από την Κύπρο θα δούμε φέτος το ντοκιμαντέρ του Χρίστου Γεωργίου, «Υστερα μένει η θάλασσα», το οποίο μέσα από τις ιστορίες ζωής δέκα ανθρώπων αφηγείται την ιστορία της Γαλιούσας, ενός χωριού στην άκρη της Κύπρου, από το 1960 και τις μέρες αγροτικής ζωής, την τουρκική εισβολή του 1974 και τον εγκλωβισμό, μέχρι σήμερα.

Στο επίκεντρο ο άνθρωπος

Όλα τα ντοκιμαντέρ έχουν στο επίκεντρό τους την ανθρώπινη παρουσία, με την πολυπλοκότητα και την ομορφιά της. Το «A Strange Love Affair with Ego», της Ester Gould, είναι ένα αλλιώτικο ντοκιμαντέρ που εξερευνά την ναρκισσιστική φύση του ανθρώπου. Βεγγαλικά, πρώιμα σκίτσα, έργα τέχνης και νεανικές εμπειρίες στριμώχνονται στα καρέ του «All These Sleepless Nights», του Michal Marczak (Βραβείο Σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ Sundance) σε μια ονειρική αποτύπωση της ζωής δύο νεαρών φοιτητών καλών τεχνών, στο κατώφλι μιας νέας εποχής που βρίσκεται τη Βαρσοβία στα άκρα.

Πληροφορίες:

Ηλεκτρονική διεύθυνση info@filmfestival.com.cy.
Τηλέφωνο: 77 77 25 52
www.filmfestival.com.cy
facebook: "Lemesos International Documentary Festival"

Είσοδος: €2 ανά ταινία / €25 Κάρτα Φεστιβάλ (για όλες τις προβολές του Φεστιβάλ)

Προπόληση Καρτών Φεστιβάλ: Chaplin's Bar (Οδός Σαριπόλου 13)

Όλες οι προβολές θα έχουν ελληνικούς και αγγλικούς υποτίτλους

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια rocket επι-στήμη των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απηλύνεται ο ζόφος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μού φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποιήση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οξυγόνο αντιδιαστολής. Έχουμε ανάγκη από ένα τέτοιο οξυγόνο.

Γράφει ο φωτορεπόρτερ Χρήστος Ζουλιάνης: Τα «Sante» μαζί με τον «Άσσο» ήταν από τα μακροβιότερα τσιγάρα της ελληνικής αγοράς με φανατικούς καπνιστές. Η ονομασία του προερχόταν από τη λατινική λέξη sanitas που σημαίνει... υγεία (χα χα) και ξεκίνησε το 1931 στην οδό Λυκούργου, στο κέντρο της Αθήνας, όπου ήταν η έδρα της εταιρείας που δημιούργησε ο Χαρίλαος Κωνσταντίνου. Η παρασκευή των τσιγάρων, ωστόσο, γινόταν στο δημόσιο καπνεργοστάσιο της οδού Λένορμαν. Αλλά, πέρα από τον βαρύ καπνό του, αγαπήθηκε και για την όμορφη και μυστηριώδη γυναικεία μορφή στο πακέτο. Λέγεται πως πρόκειται για την ηθοποιό, χορεύτρια και ντίβα της οπερέτας, Ζωζώ Νταλμάς, που το πραγματικό της όνομα ήταν Ζωή Σταυρίδη. Από τη γενέθλια πόλη, Κωνσταντινούπολη, στη Θεσσαλονίκη όπου σπούδασε πιάνο, τραγούδι και χορό και μετά, επανέλαβε της ίδιες σπουδές στο Μιλάνο. Η ζωή της σημαδεύτηκε από πολλούς και θυελλώδεις έρωτες... Σημαντικότερος εξ αυτών με τον Κεμάλ Ατατούρκ!!! Ξεκίνησε από μια νύχτα στο κρεβάτι και μετά από έντονο φλερτ του Τούρκου γκέητ κατέληξε σε δεσμό που κράτησε πολλά χρόνια, έως και λίγο πριν από τον θάνατο του Κεμάλ Ατατούρκ. Λέγεται ακόμα, πως έπαιξε και τον ρόλο της κατασκόπου, χωρίς αυτό να επιβεβαιώνεται πλήρως. Πέρα από τη δόξα και την ξέφρενη ζωή, ωστόσο, η Ζωζώ έζησε και στιγμές τραγικές. Τραγικότερη όλων, τα φρικτά βασανιστήρια που υπέστη στην κατοχή στα υπόγεια της Γκεστάπο. Οι ναζί τη βασάνισαν επειδή εκείνη δεν κατέδωσε συναδέλφους της, που ήταν στην αντίσταση. Στο τέλος, κατέληξε πάμπωχη σε ένα υπόγειο στους Αμπελόκηπους και ζούσε από τη βοήθεια των γειτόνων. Από τη γεμάτη πλούτη ζωή της, δεν είχε κρατήσει απολύτως τίποτα για την ίδια. Πέθανε το 1988.

Στέκια και Φυσιογνωμίες, Ι

Σύντομες Ιστορίες // Από το μυαλό μας πέρασαν φιλμ, σελίδες, βινύλια, ο χρόνος έγινε ένα ουράνιο ορυχείο, οι επείγουσες δουλειές μας φορτώθηκαν στον κόκορα, η Μεταμέλεια πήγε μια βόλτα στη γωνία να δει αν ερχόμαστε - δεν ερχόμαστε!

Μνήμη 1976. Έχω διαβάσει τη «Χαμένη Άνοιξη» του Τσίρκα, και έχω αλαφιάσει. Έχω γοπευτεί από τη Φλώρα και τον Αντρέα. Αλλά: κυρίως έχω γοπευτεί από την Αθήνα, από τους δρόμους και τα σοκάκια και τα στέκια που περιγράφει ο Τσίρκας. Χρησιμοποίησέ αυτό το μυθιστόρημα σαν χάρτη (Draw a map to get lost/ Φτιάξε έναν χάρτη για να χαθείς - έλεγε η Γιόκο Όνο) για να περιπλανηθώ στην Αθήνα, για να δω/ να μυρίσω/ να ψάξω/ να αφουγκραστώ/ να γευτώ τα όσα ζωντάνειαν στις σελίδες του. Ανακαλύπτω μικρομέγας, στα δεκάξι μου, ένα σύμπαν εντελώς διαφορετικό από αυτό στο οποίο είχα μεγαλώσει. Ο Τσίρκας με οδηγεί στο Ζώναρς και στον Μπαρμπα-Γιάννη, στην Πανεπιστημίου και στα Εξάρχεια, στο καταπληκτικό american bar που υπήρχε τότε στην Καραγιώργη Σερβίας (δεν θα το βρεις στις μηχανές αναζήτησης, το βρίσκεις μόνο στο θολωμένο σου μυαλό, στο night-club των συνειρμών, στο λούνα παρκ των αναμνήσεων). Ανακαλύπτω όχι μονάχα τα ντεκόρ που έμελλε να με στοιχειώσουν αλλά έναν τρόπο ζωής που στροβιλιζόταν γύρω από τις παρέες, από τα στέκια, από τις φυσιογνωμίες. Τα στέκια είναι οι φυσιογνωμίες τους. Οι φυσιογνωμίες

σμιλεύονται σε στέκια.

Μνήμη 2016. Μένουμε εδώ και οκτώ μήνες στο κέντρο του κόσμου, στον νοτιοανατολικό τομέα του, αν θεωρηθεί Απόλυτος Βορράς η οδός Σύρου στην Κυψέλη, και με θλίψη μεγάλη μαθαίνουμε ότι η ταβέρνα «Του Αποστόλη του Κουτούκι», όπου συναζόμεστε συχνά-πυκνά, για να τα πούμε και να τα πούμε, κλείνει, θα γκρεμιστεί, θα γίνει πολυκατοικία. Η ταβέρνα έχει κίπο, δέντρα, γαρμπίλι, γλάστρες, πιάνο, ναι, πιάνο. Ο πύτατος κύριος Βασίλης, πάντα ευπροσήγορος και φιλόξενος, μας είχε πει ότι συχνάζει εκεί ο θρυλικός Γιώργος Ρωμανός, τραγουδιστής του Μάνου Χατζιδάκι στη «Μυθολογία», αλλά και συνθέτης απίθανων τραγουδιών, όπως το «Ρολόι» και «Η ζωή είναι ένα όνειρο» (το ελληνικό «Eight Miles High»). Τρώμε τα καλύτερα παιδάκια του Λεκανοπεδίου Αττικής. Απολαμβάνουμε τσίπουρο εκλεκτό και κρασί διαμάντι. Μιλάμε για έρωτες και πάθη και αγάπες. Καβγαδίζουμε φιλικά για τον Μπένγιαμιν, τον Μπόρχες, τον Μπέρνχαρντ. Κοιτάμε γύρω τις παρέες, τις φυσιογνωμίες. Τα στέκια είναι οι φυσιογνωμίες τους. Οι φυσιογνωμίες σμιλεύονται σε στέκια.

Μνήμη 1986. Θεμιστοκλέους και Δερβενίων. Ίντριγκα. Όνομα και πράγμα - με την καλή έννοια: ο Γιώργος

Τσιλδερίκης, ήδη βιβλιοπώλης, όλοι έχουμε περάσει από το Χνάρι, το βιβλιοπωλείο του στην οδό Κιάφας, ανοίγει το διώροφο μπαρ Ίντριγκα. Στέκι ολκής, τίγκα στις φυσιογνωμίες από την πρώτη νύχτα. Κάτι σαν το Chelsea Hotel της Νέας Υόρκης, όλες οι περιπτώσεις περνάνε από εδώ. Τι να πρωτοθυμηθώ; Ο μακαρίτης Σάκης Μπουλάς είναι μόνιμος θαμώνας. Ο συγγραφέας Πέτρος Τατσόπουλος, ο νυν μεταφραστής του Τόμας Μπέρνχαρντ, ο Βασίλης Τσαλής, κάποιος απομεινάρια του εξαρχειωτικού χιπιτισμού που έρχονται πίνουν μια μπύρα και πουλάνε φυλλάδια με σαλταρισμένα ποιήματα, ο Μιχάλης Μείμαρς των αλψμόντων εκδόσεων Πλειάς (έχει εκδώσει Βασίλη Βασιλικό, Ζακ Πρεβέρ, Ανδρέα Εμπειρίκο, μεταξύ άλλων), ο αδιαφιλονίκητος κούκλος Κώστας Κακκαβάς, ο θεατρικός συγγραφέας Μπάμπης Τσικλιρόπουλος, πολλοί ανήσυχτοι φοιτητές της Φιλοσοφικής που παραμένουν πεισματικά επί πενταετία πρωτοετείς, ακόμα και η Μιμή Ντενίσση με τον Χάβελ που τότε ήταν ακόμη συγγραφέας, ο Γιάννης Πουλόπουλος που πάντα παράγγελλε ένα μπουκάλι κόκκινο κρασί και το έπινε μόνος του. Και ο Νίκος Καρούζος, να δεσποζει, να σχολιάζει, να μιλάει για την ηλεκτρονική μουσική και για τους Pink Floyd και για τον

Μπωντλέρ και για τον Μπέκετ, ώσπου να φύγουμε παρέα για τη Βαρβάκειο και τα πατασιδικά. Η Ίντριγκα είναι ένα Αρχείο Φυσιογνωμιών. Τα στέκια είναι οι φυσιογνωμίες τους. Οι φυσιογνωμίες σμιλεύονται σε στέκια.

Μνήμη 2016. Χαυτεία. Υπόγεια στοά. Κατεβαίνουμε τις σκάλες, παρακινημένοι από μιαν ακατανίκητη διάθεση ασωτίας -όταν σου χτυπήσει την πόρτα η Ασωτία, άνοιξε της, δεν θα χάσεις, θα κερδίσεις, θα κωθείς και θα χαθείς σε λειμώνες αμεριμνοσίας, όποιο κι αν είναι το τίμημα που θα πρέπει να πληρώσεις μετά-κατεβαίνουμε στο Υποβρύχιο. Έχουμε μόλις μία ώρα διαθεσίμη, μας περιμένουν επείγουσες δουλειές, λέμε να τσιμπήσουμε κάτι στα γρήγορα και να πιούμε μια μπρίτσα. Εξί ώρες μετά, είμαστε ακόμη εκεί, στην υπόγεια στοά, στο Υποβρύχιο, η μία μπρίτσα ως εκ θαύματος έγινε εξί παραφάκια τσίπουρο, από το τραπέζι παρέλασαν ντολμαδάκια, σουτζούκι, φάβα, χωριάτικη σαλάτα, πατάτες τηγανιτές, από το μυαλό μας πέρασαν φιλμ, σελίδες, βινύλια, ο χρόνος έγινε ένα ουράνιο ορυχείο, οι επείγουσες δουλειές μας φορτώθηκαν στον κόκορα, η Μεταμέλεια πήγε μια βόλτα στη γωνία να δει αν ερχόμαστε - δεν ερχόμαστε! Τα στέκια είναι οι φυσιογνωμίες τους. Οι φυσιογνωμίες σμιλεύονται σε στέκια.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Clementine

Χορεύοντας πάνω σε «εν ενεργεία ηφαίστειο»

Συνέντευξη // «Είναι ιδιαίτερο ταξίδι ο κινηματογράφος: ξεκινάς μόνος, με μια ιστορία κι ένα σενάριο, στην πορεία συναντείσαι με πολλούς ανθρώπους-συνεργάτες, συνεχίζεις μόνος με ένα-δύο συνοδοιπόρους και καταλήγεις με μια ολοκληρωμένη ταινία, δηλαδή ένα θραύσμα χρόνου στα χέρια σου, όπως θα το έλεγε ο Ταρκόφσκι, ελπίζοντας πως θα το μοιραστείς με πολλούς», λέει στο «Η» ο Λογγίνος Παναγή, με αφορμή τη νέα ταινία του

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Για την πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους, «Clementine», η οποία θα προβληθεί στους κινηματογράφους περί τα τέλη του τρέχοντος έτους, μιλά στο «Ηδύφωνο» ο σκηνοθέτης Λογγίνος Παναγή, πολύτιμος συνεργάτης στο «Ηδύφωνο». Όπως περιγράφει στη συνέντευξη που ακολουθεί, η νέα του ταινία αφορά τη συνάντηση των ζωών ετερόκλητων ανθρώπων: ενός βοσκού, μιας ηθοποιού, ενός διπλωμάτη, ενός φωτογράφου, της συζύγου του, ενός αγοριού, ενός κοριτσιού, με μια Κύπρο που δεν ονοματίζεται, αλλά υπονοείται. Έχοντας ολοκληρώσει το γύρισμα του εν λόγω φιλμ, όπως μας εξηγεί, ο Λογγίνος Παναγή κατέληξε σε ένα φαινομενικά παράδοξο συμπέρασμα: ότι ο σκηνοθέτης πρέπει να ξεκινά από τη σκηνοθεσία και να καταλήγει στο σενάριο. Μας μιλά επίσης για τις αντιξοότητες με τις οποίες είναι εν γένει αντιμέτωποι οι Κύπριοι κινηματογραφιστές, αλλά και για τον Φελίνι, τον Ταρκόφσκι και τους απανταχού κινηματογραφιστές, που βρίσκονται σε ένα διαρκή και ζειδωρο διάλογο: πρώτα με τη ζωή και ύστερα με τα άλλα είδη καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Έπειτα από τρεις πετυχημένες σκηνοθετικές απόπειρες σε μικρού μήκους ταινίες, διενεργείτε τώρα τη «μετάβαση» στη μεγάλη μήκους ταινία. Πρόκειται για μετάβαση «μορφής», μεγέθους ή ρυθμού; Και ποιων απαιτήσεων ο κανόνας σάς κανοναρκεί;

Ήταν πραγματικά, μία μακρά και επώδυνη μετάβαση. Συνολικά, η πορεία από το «Fool Moon», την τελευταία μου ταινία μικρού μήκους, μέχρι το «Clementine», κράτησε πέραν της μίας δεκαετίας. Αλλά, ως συνήθως, έχει δίκαιο ο ποιητής: η διαδικασία μου χάρισε το κοπώδες, αλλά πολύτιμο

ταξίδι. Στο μεγάλο διάστημα κύησης, το βρέφος, δηλαδή η ταινία, απέκτησε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Η «Clementine» σχηματίστηκε μέσα από μια προσωπική Οδύσσεια, την οποία είχαν τη μεγαλοσύνη να μοιραστούν μαζί μου οι συνοδοιπόροι και συνεργάτες μου: πρώτος από όλους, ο παραγωγός και διευθυντής φωτογραφίας Κωνσταντίνος Όθωνος, με τον οποίο η καλλιτεχνική μας φιλία δοκιμάστηκε στον χρόνο και μέσα από δύο ταινίες μικρού μήκους. Και ύστερα, ο Γιώργος Πάντζης, ο οποίος έκανε τα πάντα ώστε η «Clementine», αυτό το «μωρό με το αρχαίο πρόσωπο» όπως θα έλεγε ο Ντίλαν Τόμας, να επιβιώσει και να ανθίσει μέσα στους 45 βαθμούς υπό σκιάν, συνεπικουρούμενος από ένα μικρό στρατό τεχνικών, οι πλείστοι παλιές καρβάνες του σινεμά, οι οποίοι διεκπεραίωσαν τα ζητούμενα με πάσα αυταπάτη. Εν ολίγοις, η διαδικασία γυρίσματος μίας ταινίας μεγάλου μήκους είναι ένας χορός πάνω σε εν ενεργεία ηφαίστειο. Ως σκηνοθέτης, οφείλεις να καθορίσεις το τέμπο στο οποίο θα κινηθούν -εν χορώ και όχι εξ αποστάσεως- οι καλλιτεχνικοί σου σύντροφοι.

Σε όλες τις προηγούμενες ταινίες σας, υπάρχει έντονη -δεσπόζει, θα έλεγε κανείς- η παρουσία του φανταστικού στοιχείου. Να αναμένουμε κάτι παρόμοιο και τώρα;

Θα έλεγα ότι υπάρχουν δύο ζωές με τις οποίες ασχολείται κάθε μορφή τέχνης: η εξωτερική και η εσωτερική.

Δυστυχώς, καθώς το σινεμά είναι επίσης εμπόριο και βιομηχανία, οι πλείστες ταινίες παραμένουν δέσμιες της εξωτερικής ζωής. Τους απασχολούν τα εξωτερικά φαινόμενα, η επιφάνεια των πραγμάτων, η δράση, λησμονώντας αυτά που συμβαίνουν στις ψυχές των ηρώων. Το θαύμα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας εξακολουθεί να υπάρχει γιατί κατάφερε να συγκεράσει αυτά τα δύο. Το φανταστικό στοιχείο, το οποίο διακρίνεται εύκολα, τόσο στο «Fool Moon», όσο και στο «Λόφο ή μια σπουδή για την Άννα», δεν είναι κάτι άλλο πέρα από την εσωτερική ζωή των ηρώων μου. Αόρατη μεν, αλλά παρούσα, εκλύει τη δράση και δημιουργεί τη δυναμική μέσω της οποίας εκείνοι πορεύονται. Η «Clementine» είναι

Ο Λογγίνος Παναγή.

μία σπονδυλωτή ταινία, όπου συναντιούνται οι ζωές ετερόκλητων ανθρώπων: ενός βοσκού, μιας ηθοποιού, ενός διπλωμάτη, ενός φωτογράφου, της συζύγου του, ενός αγοριού, ενός κοριτσιού... Είναι ο πόλεμος ο «πατέρας» που ενώνει τις μοίρες τους και ταυτόχρονα σπάει τη συνέχεια του χρόνου, τις «Στιγμές», όπως το υπομνημάτισε, σχεδόν προφητικά, ο Μόντης. Η Κύπρος και η τραγωδία της υπονοείται χωρίς να ονοματίζεται, ενώ το ίδιο το φιλμ μοιάζει σχεδόν χωρισμένο στα δύο: το πρώτο μέρος είναι ένα εξωτερικό ταξίδι, το δεύτερο εσωτερικό. Το Αγόρι και το Κορίτσι, ως ενήλικες πλέον, προσπαθούν να συντονίσουν τον βηματισμό τους, αντιμέτωποι με το τραύμα του πολέμου. Εμπόδιο στον δρόμο τους, οι Άντρες με τα

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ριγέ, δύο φανταστικοί χαρακτήρες, οι οποίοι υποσυνείδητα τούς κρατούν φυλακισμένους στο παρελθόν, καταδικάζοντάς τους να ζουν στο νησί, τη δική τους «Μέρα της Μαρμώτας».

Πότε να περιμένουμε την πρώτη προβολή;

Καθώς η διαδικασία των γυρισμάτων, μέσα στις δύσκολες συνθήκες που έχω περιγράψει, έχει πλέον ολοκληρωθεί, ακολουθεί η πορεία της μεταπαραγωγής (μοντάζ, επεξεργασία ήχου και εικόνας, μουσική επένδυση κ.λπ.). Κατά προσέγγιση, γύρω στο τέλος του χρόνου, η «Clementine» αναμένεται να κάνει τα πρώτα της βήματα και στη συνέχεια θα έχετε την ευκαιρία να τη συναντήσετε στη μεγάλη οθόνη. Είναι ιδιαίτερο ταξίδι ο κινηματογράφος: ξεκινάς μόνος, με μια ιστορία κι ένα σενάριο, στην πορεία συναντιέσαι με πολλούς ανθρώπους-συνεργάτες, συνεχίζεις μόνος με ένα-δύο συνοδοιπόρους και καταλήγεις με μια ολοκληρωμένη ταινία, δηλαδή ένα θραύσμα χρόνου στα χέρια σου, όπως θα το έλεγε ο Ταρκόφσκι, ελπίζοντας πως θα το μοιραστείς με πολλούς.

Διαβάζοντας κανείς κριτικά σας κείμενα αλλά και αφιερωματικές σας παρουσιάσεις που δημοσιεύονται κατά καιρό στα ΜΜΕ όπως και στο «Ηδύφωνο», διακρίνει κάποια ιδιαίτερη έλξη προς συγκεκριμένα κινηματογραφικά ρεύματα, αλλά και εκλεκτικές συγγένειες με σημαντικούς σκηνοθέτες του παγκόσμιου κινηματογράφου, όπως ο Φελίνι κ.ά. Πώς αυτό το επιδραστικό... κέρασ έχει στιγματίσει τη δική σας γλώσσα;

Ναι, ο αγαπημένος μου Φελίνι... Συνηθίζω να λέω πως οι ταινίες του είναι ένα σύμπαν. Ο λόγος που η επίδρασή του είναι τόσο έντονη στα μικρά πράγματα που έχω δημιουργήσει είναι γιατί θεωρώ πως κατάφερε να ισορροπήσει την εξωτερική και την εσωτερική ζωή με ένα μοναδικό τρόπο, σχεδόν αγαπτικό θα έλεγα. Αυτό το κατάφεραν

ο ίδιος και ο Αντρέι Ταρκόφσκι, ίσως και δυο-τρεις άλλοι. Την ίδια στιγμή, η κάμερα διατρέχει τα φιλμ τους όπως το νερό, είναι ένα φυσικό φαινόμενο που ζωοποιεί τα πάντα, πανταχού παρούσα εν τη απουσία της. Ο Ταρκόφσκι συνήθιζε να λέει πως η τέχνη υπάρχει μόνο ως προσευχή, γι' αυτό αγαπούσε ιδιαίτερα τον Μπαχ. Ας προσδοκήσουμε λοιπόν σε αυτό και τα υπόλοιπα, σύμφωνα με τον Φεντερίκο, θα τα αναλάβει η τεχνική.

Είστε, όπως σχεδόν όλοι οι Κύπριοι σκηνοθέτες του κινηματογράφου, πέρα από σκηνοθέτες, και σεναριογράφος των ταινιών σας. Πόσο υποβοηθητικό είναι αυτό το δεδομένο στη φιλική ανάπτυξη της κεντρικής σας ιδέας;

Αφού έχω ολοκληρώσει το γύρισμα του φιλμ, κατέληξα σε ένα φαινομενικά παράδοξο συμπέρασμα: θεωρώ πως ο σκηνοθέτης πρέπει να ξεκινά από τη σκηνοθεσία και να καταλήγει στο σενάριο. Δηλαδή, οφείλει πρώτα να διασφαλίσει τα δημιουργικά του μέσα, στα οποία αναφερθήκατε στην αρχή: τη μορφή, τον ρυθμό, τη δομή, τη χρωματική και φωτιστική παλέτα με την οποία θα «διαζωγραφίσει» την ταινία. Μία μεγάλη δασκάλα του σεναρίου, η Χάνα Κόντιτσεκ, συνήθιζε να λέει πως το κάθε σενάριο αντιστοιχεί σε μια μουσική δομή: υπάρχουν τα πολυφωνικά σενάρια, τα σενάρια-φούγκες, τα συμφωνικά σενάρια κ.λπ. Το ίδιο ισχύει και για τη σκηνοθεσία, απλώς εκεί τα χαρακτηριστικά δεν είναι τόσο ευδιάκριτα. Ο σκηνοθέτης όμως θα πρέπει να συγκεράσει την ουσία του σεναρίου με την ουσία της σκη-

νοητικής του προσέγγισης. Γι' αυτό οι πλείστοι καλοί σκηνοθέτες δουλεύουν πάνω-κάτω στα ίδια σενάρια, στις ίδιες ιστορίες: αυτές υπηρετούν καλύτερα το όραμά τους.

Αποτελείτε κομμάτι μιας δημιουργικής γενιάς νέων κινηματογραφιστών, το έργο των οποίων έχει συνδεθεί με την ανάπτυξη του κυπριακού κινηματογράφου, που καταγράφει, πλέον, επιτυχίες και σε διεθνές επίπεδο. Παρ' όλα αυτά, όλη αυτή η γόνιμη ζύμωση διενεργείται με φόντο ένα πλέγμα προβλημάτων, που δυσχεραίνουν την προσπάθεια τόσο των ίδιων των δημιουργών, όσο και των αρμόδιων, για τον κινηματογράφο, λειτουργιών στο ΥΠΠΟ. Τι πρέπει, κατά τη γνώμη σας, να γίνει εκ μέρους της Πολιτείας, ώστε να στηριχθεί, ως προσηκεί, η εγχώρια κινηματογραφική παραγωγή;

Είναι τόσο αντίξοες οι

συνθήκες δουλειάς για τους νέους Κύπριους κινηματογραφιστές, που ο μόνος λόγος που υπάρχουν είναι το πείσμα, η αυταπάρνηση, ενίοτε και ο μαζοχισμός τους. Δυστυχώς, στον τόπο μας δεν έχει υπάρξει ακόμα -στη νεידνηση κοινού και κυβερνώντων- ο κινηματογράφος ως τέχνη. Για πολλά χρόνια, όταν έλεγα πως είμαι σκηνοθέτης μου έλεγαν πως «θέλω να γίνω ο Σπίλμπεργκ». Το έλλειμμα κινηματογραφικής παιδείας και η απουσία ολοκληρωμένης πολιτικής της Πολιτείας για την τέχνη του σινεμά έχουν οδηγήσει στο τέλμα των τελευταίων χρόνων. Μέχρι που χάρη στην επιμονή μερικών ανθρώπων στη Συμβουλευτική Επιτροπή Κινηματογράφου, ιδιαίτερα της προέδρου Έλενας Χριστοδουλίδου και του Διομήδη Νικίττα, έσπασαν κάπως οι πάγοι. Τα βραβεία στα Φεστιβάλ είναι βέβαια καλά, αλλά δεν αρκούν για να επέλθει η κινηματογραφική μας άνοιξη.

Κινείστε δημιουργικά σε διάφορα πεδία - κινηματογράφος, βίντεο αρτ, ποίηση, θέατρο, διήγημα, κριτική, δημοσιογραφία. Μπορείτε να μιλήσετε για τις... απολαύσεις, αλλά και για τις ενδεχόμενες δυσχέρειες αυτής της διαπίδυσης;

Ο λόγος που ασχολήθηκα με τον κινηματογράφο είναι γιατί αποτελεί τη σύνωση και την επιτομή όλων των άλλων τεχνών. Πιστεύω πως ο κινηματογραφιστής οφείλει να βρίσκεται σε διαρκή διάλογο: πρώτα με τη ζωή και ύστερα με τα άλλα είδη καλλιτεχνικής δημιουργίας. Η δημοσιογραφία, από την άλλη, μου προσφέρει κάπως τα προς το ζην και ταυτόχρονα μου προσφέρει ένα καθρέφτισμα πάνω σε αυτό που κάνω. Μου χαρίζει μία αίσθηση αποστασιοποίησης -ίσως και ψευδαίσθησης- ότι η επώδυνη ενασχόλησή μου με τον κινηματογράφο, αυτός ο «χορός επάνω στο ηφαίστειο», σαν την «Αποκρία» του Σαχτούρη «γίνεκε μακριά, σ' εν' άλλο κόσμο»...

CLEMENTINE

Σενάριο-Σκηνοθεσία: Λογγίνος Παναγή

Παραγωγή-Διεύθυνση Φωτογραφίας: Κωνσταντίνος Όθωνος Ηθοποιοί: Tanja Jacober, Paul Stewart, Θεόδωρος Μικαηλίδης, Προκόπης Αγαθοκλέους, Νεκτάριος Θεοδώρου, Μαρίνα Μακρή, Άγγελος Νικολάου, Ελένη Μιχαήλ, Θεοδωρής Πεντιδής, Μαρία Καρασουλά, Κώστας Δημητρίου, Αντρούλα Ηρακλέους, Δημήτρης Δημητρίου, Λογγίνος Παναγή κ.ά. Εκτέλεση Παραγωγής: Γιώργος Πάντζης

Διεύθυνση Παραγωγής: Μόνικα Νικολαΐδου

Βοηθός Σκηνοθέτης: Αλεξία Ρόιτερ

Κάμερα: Νικόλας Λοΐζου

Ηχολήπτης: Γιώργος Ποταμίτης

Σκηνογράφος: Άντης Παρτζίλης

Τεχνικός σκηνηκών: Πάρης Μανώλη

Βοηθός σκηνογράφου: Ελένη Ιωάννου

Ενδυματολόγος: Μαρίζα Παρτζίλη

Βοηθός Ενδυματολόγου: Θέλμα Κασουλίδου

Αμπιγιέζ: Μηλίτσα Αντρέου

Μακιγιάζ: Αλεξάντρα Μυτά

Κομμωτής: Μάριος Νεοφύτου

Σκριπ: Μαρία Βαρνακίδου

D.I.T: Πανίκος Πετρίδης

Βοηθός παραγωγής: Γιώργος Αθανασίου, Δήμος Νικολάου, Αντρέας

Χαραλάμους

Μπούμαν: Αντρέας Ζαχαριάδης

Γκριπ: Αγαμέμνων Ζάκος

Γκάφερ: Γιώργος Τριλιδής

Ηλεκτρολόγοι: Στέλιος Μελής, Χάρη Τρακοσιής

Catering: Sergio Bertino

Φωτογράφος σετ: Δημήτρης Πάντζης

Βοηθός: Μιχάλης Κούρτης, Αλεξάντρα Αργυρού, Γεωργία Κουρρή, Κωνσταντίνος Χρίστου, Θεόδωρος Μιχαήλ, Μιχάλης Χατζημιτσής

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Μεταφράζοντας τη Σκούπα και το Σύστημα του David Foster Wallace

Συνέντευξη // «Μεγάλη σημασία έχει η βαθιά ανθρωπιστική φιλοσοφία που διαπνέει το έργο του Wallace, μια λυτρωτική κατανόηση του πόσο ευάλωτοι και ευαίσθητοι είναι οι άνθρωποι πέρα από τους κοινωνικούς ρόλους που υποχρεώνονται να παίζουν», εξηγεί στο «Η» ο μεταφραστής Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Κυκλοφόρησε πρόσφατα, από τις εκδόσεις Κριτική στην Αθήνα, το πρωτόλειο έργο του Αμερικανού συγγραφέα David Foster Wallace (1962-2008) «Η Σκούπα και το Σύστημα», σε μετάφραση του εκλεκτού συνεργάτη του Ηδυφώνου, Γιώργου-Ίκαρου Μπαμπασάκη. Από τους πιο ρηξικέλευθους και «πυραυλοκίνητους» συγγραφείς της αμερικανικής πεζογραφίας του εικοστού αιώνα, ο Wallace χαρακτηρίστηκε, κι όχι άδικα, ως «ο ποπ σταν συγγραφέας της Αμερικής». Σύμφωνα δε με τον μεταφραστή και τα όσα μάς είπε στη συνέντευξη που ακολουθεί, το «Infinite Jest», το magnum opus του Wallace, προκρίνεται ως το πιο cult αμερικανικό μυθιστόρημα μετά το «Ουράνιο Τόξο της Βαρύτητας» του Thomas Pynchon.

Στο περί ου ο λόγος μυθιστόρημα, «Η Σκούπα και το Σύστημα», γραμμένο το 1987, ο 24χρονος τότε Αμερικανός συγγραφέας ιχνηλατεί, με το ιδιαίτερο ύφος του, την «πολυφωνία και την πολυπρισματικότητα της γραφής του», όψεις της κοινωνικής εντροπίας με ένα ιδιαίτερο χιούμορ. Όντας σπουδαίος ανατόμος της σύγχρονης κοινωνικής

ζωής, «εξωφρενικά καταϊσχυριστικός στις περιγραφές του», σύμφωνα με την Τίνα Μανδηλαρά, ο David Foster Wallace, «κατάφερε να επιβληθεί από νωρίς στη λογοτεχνική μετα-Αμερική». Χρόνια κατατρυχόμενος από κατάθλιψη, αυτοκτόνησε το 2008, θέτοντας τέλος στη σαρανταεξάχρονη πορεία του στον κόσμο, με το «The Pale King» να κείτεται στο γραφείο του σπιτιού του. Το εν λόγω κύκνειο άσμα του συγγραφέα, «χλομού» ενδεχομένως με τη σειρά του «βασιλιά» πρόκειται να κυκλοφορήσει στα Ελληνικά από τις εκδόσεις Κέδρος.

Καταπιστήκατε, το τελευταίο διάστημα, με τη μετάφραση του πρώτου βιβλίου του David Foster Wallace, το οποίο ο συγγραφέας έγραψε, το 1987, όταν ήταν μόλις 24 ετών. Ποια υπήρξε η αφορμή για να ασχοληθείτε με αυτό το έργο;

Εδώ και πολύ καιρό, παρακολουθώ συστηματικά την αμερικανική πεζογραφία, ιδίως τα μυθιστορήματα εκείνα που αποτελούν κληρονομιά της

μεγάλης μοντερνιστικής παράδοσης. Παρακολουθώ, και ανακαλύπτω, συγγραφείς που έκαναν ό,τι περνούσε από το χέρι τους, από τα δάχτυλά τους, και τη γραφομηχανή τους, προκειμένου να ανανεώσουν το είδος. Ανάμεσα σ' αυτούς, μεγάλες μου αγάπες ήταν, από πολύ νωρίς, και παραμένουν, ανοξίδωτες μες στα χρόνια και τις δεκαετίες, ο Thomas Pynchon και ο Don DeLillo. Με πρωτοβουλία του εκλεκτού φίλου Βασίλη Δρόλια στήθηκε μια ομάδα στο Facebook που καταπάνεται με τα όσα πρόσφεραν, και προσφέρουν, αυτοί οι συγγραφείς - μην ξεχνάμε ότι παρά τα χρόνια τους, γράφουν και εκδίδουν συναρπαστικά βιβλία.

Η ομάδα δεν περιορίστηκε στην ηλεκτρονική επικοινωνία, αλλά, πάντα με ψυχική και κινητήρια δύναμη τον Δρόλια, προχώρησε στην ανιδιοτελή έκδοση ενός σημαντικού περιοδικού, του «The Zone», αλλά και σε συναντήσεις σε μπαρ και στέκια όπου έγιναν ωραίες και επικοδομητικές συζητήσεις. Έτσι γνώρισα έναν καταπληκτικό τύπο, τον

Κώστα Καλτσά, ο οποίος δεν έπαυε να μιλάει με ενθουσιασμό για τον πυραυλοκίνητο συγγραφέα David Foster Wallace. Φρόντισα, λοιπόν, να σκαλίσω το θέμα, να αποκτήσω όλα τα βιβλία του Wallace, και να στρωθώ στο διάβασμα.

Εντυπωσιάστηκα. Ο Wallace με κέρδισε. Οι συζητήσεις πύκνωσαν. Κάναμε εκπομπές στο ραδιόφωνο, μιλούσαμε για το έργο του όπου βρήκαμε και όποτε μας δινόταν η ευκαιρία. Εκδόθηκε η «Αμερικανική Λήθη» από τον Κέδρος. Κι άλλες συζητήσεις, λοιπόν.

Ύστερα από γόνιμες συναντήσεις με την κυρία Μίνογλου, οι εκδόσεις Κριτική αποφάσισαν να μου εμπιστευθούν τη μετάφραση του «The Broom of the System» («Η Σκούπα και το Σύστημα»), του πρώτου μυθιστορήματος που έγραψε και εξέδωσε ο Wallace. Πέρασα κάποιους περιπετειώδεις μήνες δουλεύοντας τη μετάφραση υπό μυθιστορηματικές συνθήκες (π.χ., άλλαξα τρία σπίτια, ενδιαμέσως), και τώρα έχουμε στα χέρια μας το αποτέλεσμα.

Τι είναι αυτό που σας συνάρπασε περισσότερο στο πρωτόλειο έργο του Αμερικανού συγγραφέα;

Με συνάρπασε η πολυφωνία και η πολυπρισματικότητα της γραφής του. Ο Wallace είναι ο μίμος των φωνών, για να θυμηθώ ένα πολύ δυνατό βιβλίο ενός άλλου αγαπημένου συγγραφέα, του Thomas Bernhard. Επίσης, η εντυπω-

Ο μεταφραστής Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ART AERI LTD

Άγιος Επιφάνιος

Ο Άγιος Επιφάνιος γεννήθηκε από φτωχή οικογένεια Ιουδαίων αγροτών, σε ένα χωριό της Παλαιστίνης το 310 μ.Χ. Μετά τον θάνατο των γονέων του και

σε ηλικία δέκα ετών περίπου, ο Επιφάνιος προσελκύθη στον χριστιανισμό από δύο μοναχούς, τον Λουκιανό και τον Ιλαρίωνα. Επτά μέρες ύστερα από το βάπτισμά του έφυγε για την έρημο της Παλαιστίνης. Εκεί έζησε κοντά στους επιφανέστερους ασκητές, ασκούμενος στην εγκράτεια, την άσκησι και στη μελέτη των Θείων Γραφών. Η φήμη του και οι αρετές του δεν άργησαν να διαδοθούν και αναδείχθηκε επίσκοπος Κωνσταντίας της Κύπρου το 367 μ.Χ.

Με τη χειροτονία του ο Επιφάνιος έγινε η πόλη, η «επάνω ορούς κειμένη» κι ο λύχνος που τοποθετήθηκε «επί την λυχνίαν» για να λάμψει «πάσι τοις εν τη οικία». Πέτυχε στο δύσκολο και βαρύ έργο του, χάρη στον ζήλο του, την πίστη του, την εργατικότητα του και την ταπεινοφροσύνη του. Από τη θέση του Αρχιεπισκόπου Κωνσταντίας, ο Άγιος άρχισε τον ευαγγελισμό του ποιμνίου του και αγωνίστηκε με θερμότητα ζήλο για τη διατήρηση και ενίσχυση των ορθόδοξων δογμάτων, καταπολεμώντας όλες τις αιρετικές δοξασιές και πλάνες της εποχής του. Κάνοντας συνεχής χρήση των λόγων της Αγίας Γραφής και γράφοντας πλήθος αντιαιρετικά συγγράμματα, αγωνίστηκε για να κρατήσει τους πιστούς στην ανόθευτη χριστιανική πίστη.

Ο Άγιος Επιφάνιος πέθανε εν πλω από την Κωνσταντινούπολη, όπου είχε πάει για εκκλησιαστικές υποθέσεις, προς την Κωνσταντία, στις 12 Μαΐου του 403 μ.Χ., μετά από αρχιεροσύνη 36 χρόνων. Το τίμιο λείψανό του μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη ο Αυτοκράτορας Λέων ΣΤ' ο Σοφός. Ο Άγιος Επιφάνιος Κωνσταντίας έκτισε τη μεγάλη βασιλική (δεν την ολοκλήρωσε μέχρι τον θάνατό του), της οποίας τα ερείπια διασώζονται μέχρι σήμερα. Ο μεγάλος αυτός Αρχιεπίσκοπος, πολύ σημαντικός διδάσκαλος και πατέρας της Εκκλησίας, υπήρξε και αξιόλογος συγγραφέας. Τα έργα του, «Πανάριον» (περιέχει επιχειρήματα για την ανασκευή των αιρέσεων που υπήρχαν τότε), «Αγκυρωτός» (σε 120 παραγράφους περιλαμβάνει μια επιτομή της σύγχρονης προς τον Άγιο Επιφάνιο Θεολογίας), «Περί μέτρων και σταθμών», «Περί των δώδεκα λίθων των όντων εν τοις στολισμοίς του Ααρών», αποτελούν πολύτιμα εκκλησιαστικά και πνευματικά κείμενα.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίον 71, Λ/σία

σιακά εμβριθής γνώση σχεδόν όλων των πτυχών της αμερικανικής κοινωνίας και των τάσεων της, ιδίως στη μεταπολεμική, μεταβιομηχανική εποχή.

Θα αναγνωρίζετε σχέσεις συνένεας ή ενδεχομένως εξέλιξης στο βιβλίο «Η Σκούπα και το Σύστημα» σε σχέση με το magnim opus του συγγραφέα, «Infinite Jest», του 1996;

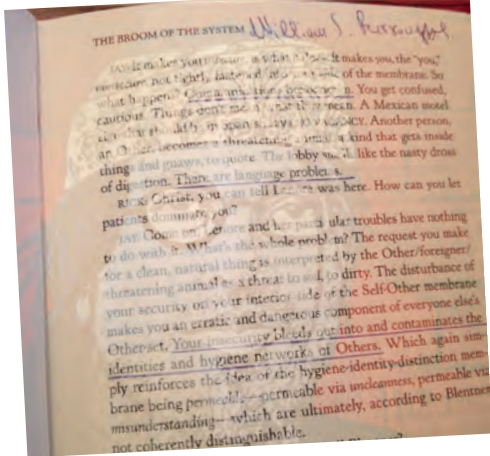
Φυσικά. Πρόκειται για την επεξεργασία των ίδιων θεμάτων, με το ίδιο διαβρωτικό χιούμορ και την ίδια τάση ανατομίας των κοινωνικών σχέσεων στη μεταβιομηχανική εποχή. Βέβαια, στο «Jest» ο Wallace είναι πιο ώριμος, πιο συγκροτημένος, αλλά όχι και πιο συγκρατημένος. Δεν είναι τυχαίο ότι το «Jest» είναι το πιο cult αμερικανικό μυθιστόρημα μετά το «Ουράνιο Τόξο της Βαρύτητας» του Pynchon.

Οι «Los Angeles Times» χαρακτήρισαν τον Wallace ως «έναν από τους πιο επιδραστικούς και ρηξικέλευθους συγγραφείς της τελευταίας εικοσαετίας». Συμφωνείτε με την παραπάνω διαπίστωση;

Συμφωνώ απολύτως. Και θα πρόσθετα: όχι μόνο της τελευταίας εικοσαετίας, αλλά όλης της περιόδου μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο!

Εντοπίζετε τυχόν εκλεκτικές συγγενείες της γραφής του Wallace με Έλληνες ομότεχνούς του;

Ευτυχώς και με χαρά, ναι. Και μάλιστα, ως το τονίσω, εις τριπλούν: Ναι! Ναι! Ναι! Υπάρχει μια νέα γενιά συγγραφέων στη χώρα μας που σπάνε τα κόκαλά τους στο διάβασμα, που ψάχνουν, σκαλίζουν, ερευνούν. Και εν συνεχεία γράφουν. Σε κάποιους κύκλους το έργο του Wallace συζητείται και αναλύεται μανιωδώς. Επίσης, οι συνθήκες ζωής των εν λόγω συγγραφέων έχουν αρκετά κοινά στοιχεία με αυτές του Αμερικανού δημιουργού. Μοιραίο είναι, λοιπόν, να υπάρχουν συγγενείες. Για

να λέμε και ονόματα, θεωρώ ότι το μυθιστόρημα «Η Μοναδική Οικογένεια» του Λευτέρη Καλοσπύρου (εκδ. Κέδρος) είναι ένα τέτοιο εύγλωτο δείγμα. Επίσης, όσο κι αν φαίνεται παράδοξο (διότι ξέρουμε από πρώτο χέρι ότι δεν είχε, και ίσως δεν έχει ακόμη και σήμερα διαβάσει Wallace), η πεζογραφία και δοκιμιογραφία του Ευγένιου Αρανίτου, όπως ξεδιπλώθηκε στις αρχές και τα μέσα της δεκαετίας του 1990, έχει πολλά κοινά με το πώς ανέλυσε ο Wallace τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνικής ζωής: καταναλωτισμός, ταχύπλοος νεοπλουτισμός, μεταकुνισμός, ελαφρότητα, επιφανειακότητα, τηλεψία, pop κουλτούρα σε παροξυσμό κ.λπ. **Υπάρχουν ακόμη αμετάφραστα στα Ελληνικά κείμενα του συγγραφέα, με τα οποία θα θέλατε να αναμετρηθείτε;**

Έχω μεσολαβήσει, και αποτελεί ωραία μου τιμή αυτό, να μεταφραστεί και να εκδοθεί το μεγάλο έργο του Wallace, το θρυλικό «Infinite Jest». Το μεταφράζει ήδη ο Τιμημένος Αρχηγός των εν Ελλάδι Γουαλασικών, ο Κώστας Καλτσάς, και οι εκδόσεις Gutenberg θα φροντίσουν να το απολαύσουν οι Έλληνες, και Κύπριοι φυσικά, αναγνώστες. Επίσης, μεταφράζεται ήδη από τον Γιώργο Κυριαζή, μεταφραστικό άξιο του Thomas Pynchon, το κύκνειο άσμα του Wallace,

το μυθιστόρημα «The Pale King», το οποίο θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Κέδρος.

Φιλοδοξώ να μεταφράσω δοκίμια του Wallace, ιδίως αυτά που στεγάζονται στον τόμο «Both Flesh and Not», που κυκλοφόρησε το 2012, τέσσερα χρόνια μετά τον θάνατο του συγγραφέα. Θα ήταν επίσης μεγάλη μου χαρά να μεταφράσω τη συλλογή είκοσι τριών διηγημάτων «Brief Interviews with Hideous Men» του 1999.

Πώς αντιμετωπίζετε, με το πέρασμα της μετάφρασης του εν λόγω βιβλίου, ως αναγνώστης πια, το εν γένει έργο του David Foster Wallace;

Βλέπω τον Wallace σαν τον συγγραφέα που έδρασε ως καταλύτης, ώστε να ανανεωθεί ριζικά το

αμερικανικό μυθιστόρημα. Παρέα με άλλους ομότεχνούς του, όπως ο Jonathan Franzen, με τον οποίο τους συνδέει και μεγάλη φιλία, έβαλε τα δυνατά του ώστε να έχουμε και πάλι αδιαμφισβήτητα μεγάλα μυθιστορήματα - εννοώ τόσο σε όγκο όσο και σε ποιότητα. Θεωρώ ότι το έργο του έχει κρίσιμη σημασία στη σύνδεση της νεότερης αμερικανικής πεζογραφίας με τα αριστουργήματα του Pynchon, του DeLillo, του William H. Gass, του David Markson, του William Gaddis και άλλων ρηξικέλευθων δημιουργών. Μεγάλη σημασία έχει επίσης η βαθιά ανθρωπιστική φιλοσοφία που διαπνέει το έργο του Wallace, μια λυτρωτική κατανόηση του πόσο εύλωτο και ευαίσθητο είναι ο άνθρωπος πέρα από τους κοινωνικούς ρόλους που υποχρεώνονται να παίζουν.

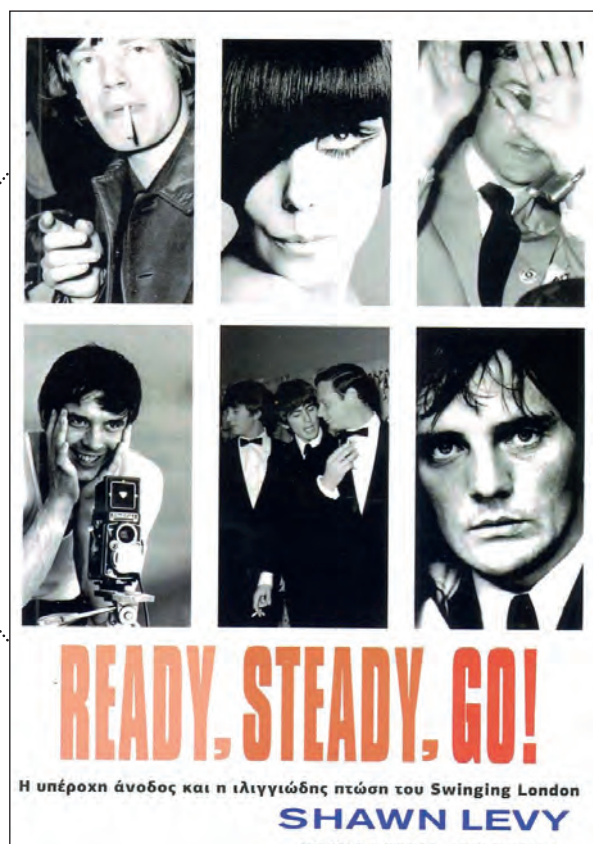
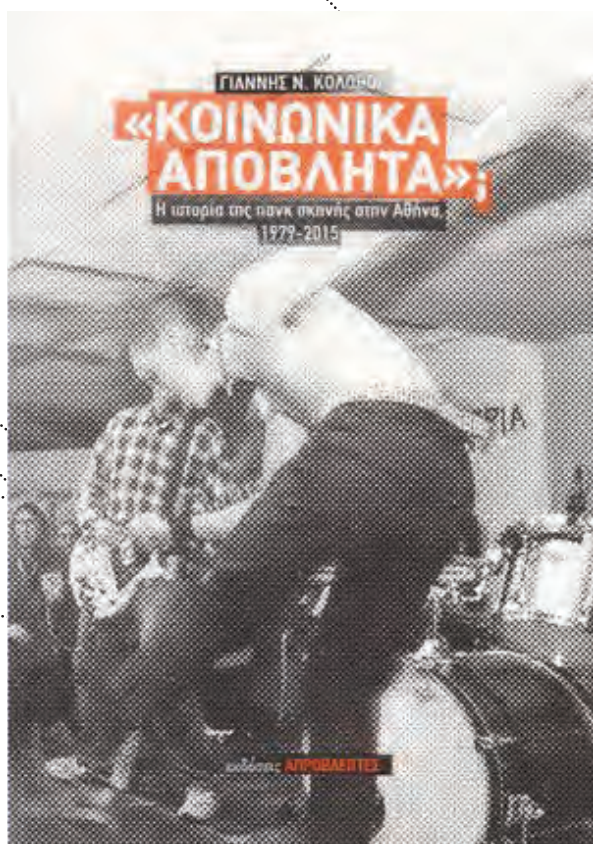
«Η ιστορία είναι καθ' οδόν. Το εν λόγω πριν από τη σαρκαστική σου διακοπή γεγονός βασίζεται στο ότι αυτός ο άντρας, τα ένστικτα και οι ορμές του οποίου είναι τόσο ισχυρά και καθαρά, είναι απολύτως ανήμπορος να ελέγξει αυτά τα ισχυρά ένστικτα και τις ορμές. Συμβαίνει πάντοτε το εξής: συναντάει μια κατά το ήμισυ ή και κατά το ένα τέταρτο ποθητή γυναίκα, και παράτα την ερωτεύεται πατόκορφα, επιτόπου, και ξεσπάει μ' ένα "Σ' αγαπώ", είναι το πρώτο πράγμα που λέει, διότι δεν μπορεί να ελέγξει τα έντονα θερμά αισθήματα αγάπης, και όχι μόνο λαγνείας, όπως έχει γίνει ξεκάθαρο, αλλά βαθιάς, συναισθηματικά περίπλοκης, παθιασμένης αγάπης, αισθήματα που τον κατακλύζουν, κι έτσι αμέ-

σως με την πρώτη ευκαιρία, λέει "Σ' αγαπώ", και οι κόρες των ματιών του διαστρέλονται ύσπου γεμίζουν οσισιαστικά τα μάτια του, και βαδίζει ασυναίσθητα προς την εν λόγω γυναίκα σάμπως για να την αγγίξει με σεξουαλικό τρόπο, και η γυναίκα στην οποία κάνει τέτοιο πράγμα, που σημαίνει σχεδόν κάθε γυναίκα που συναντάει, δεν αντιδρά θετικά σ' αυτό, όπως είναι κατανοητό, σ' έναν άντρα δηλαδή που λέει "Σ' αγαπώ" με τη μία και κάνει να την τήρησιάζει σωματικά, και έτσι ανεξαιρέτως και κατά κανόνα η γυναίκα τον απορρίπτει ρεκτικά επί τόπου, ή τον χτυπάει με το τσαντάκι της, ή ακόμα χειρότερα το βάζει στα πόδια, συρλιάζοντας πράγματα που μονάχα αυτός και αυτή ακούει».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Μουσικά βιβλία

Προτάσεις //

Ο σημερινός «Ήχος της Μουσικής» προτείνει μουσικά βιβλία από την τελευταία διετία, που διάβασε, απόλαυσε, άκουσε κι έβαλε να παίξουν στα ράφια του και στο πικάπ του. Καλή ανάγνωση και καλή ακρόαση

Γιώργος Τουρκοβασίλης / Τα Ροκ Ημερολόγια / Εκδόσεις Στο Περιθώριο (2016)

Πρωτοκυκλοφόρησε το 1984 από τις εκδόσεις Οδυσσέας, εξαντλήθηκε σύντομα, έγινε ένα βιβλίο - μύθος μέσα στα υπόλοιπα χρόνια, για να έρθουν φέτος οι εκδόσεις «Στο Περιθώριο» να το επανακυκλοφορήσουν. Τα «Ροκ Ημερολόγια» του σπουδαίου φωτογράφου Γιώργου Τουρκοβασίλη είναι μια προφορική ιστορία και μια ειλικρινέστατη καταγραφή της νεανικής υποκουλτούρας στην Ελλάδα, στις αρχές της δεκαετίας του '80. Ο Τουρκοβασίλης αφήνει το νεανικό κοινό να μιλήσει, να εξομολογηθεί, να τσακωθεί, να βγάλει από μέσα του τα μουσικά και κοινωνικοπολιτικά ερωτήματα και τις απαντήσεις που το απασχολούν. Φρικιά, μεταλλάδες, χούλιγκαν, πανκιά, ντισκόβιοι - καρεκλάδες, νιουγουεβιάδες, αναμετριούνται μέσα στις 190 σελίδες, αποτυπώνοντας μια κοινωνία και μια γενιά που έζησε τα πράγματα από την άλλη πλευρά. Οι φωτογραφίες του συγγραφέα που συνοδεύουν το βιβλίο λειτουργούν κι αυτές ως κείμενα, καταγραφές, ιστορίες που μιλούν από μόνες τους. Ολόκληρες μουσικές κουλτούρες που έδρασαν εκείνη την περίοδο, η αργκό της εποχής που ήταν πιο ψαγμένη απ' όσο φαινόταν, οι ώριμες σκέψεις μιας υπόγειας γενιάς που πίστεψε σε κάτι άλλο κι έζησε μέσα σε αυτό. Η εξομολόγηση ενός 16χρονου πανκ μετά από την ιστορική συναυλία των Bauhaus στην Ελλάδα το 1983 είναι ένα μικρό δείγμα μέσα από το βιβλίο: «Ντύνομαι πανκ αλλά νιώθω ότι ανήκω σε μια ατομική περιθωριοποίη-

ση κι όχι σε μια ομάδα. Είναι σπαστικό να μου μιλάνε οι άλλοι πανκ στη δική τους διάλεκτο σα να 'μουνα δικός τους, επειδή φοράω τα ρούχα τους. Πιστεύω στην Αναρχία. Όχι σε μια κλασική ή πανκ αναρχία, αλλά σε μια ψυχεδελική αναρχία. Παλιά πίστευα ότι οι αναρχικοί σπάνε τις βιτρίνες και δέρνουν, τώρα ξέρω ότι τις βιτρίνες τις σπάνε οι χαφιέδες και δέρνουν οι φασίστες. Μ' αρέσουν οι Echo & the Bunnymen, οι Virgin Prunes, οι Pop Group, οι Cure, οι Birthday Party. Δεν φοβάμαι τους μπάτσους αλλά τους μισώ. Είδα μετά από μια συγκέντρωση εφτά απ' αυτούς να έχουν πάσει ένα παιδί, να το 'χουν γονατίσει και να το κλοτσάνε και δίπλα ένα χαφιέ να κρατάει ένα ξύλο και να το χτυπάει από πίσω. Αν έχω σεξουαλικό πρόβλημα, είναι γιατί δεν βρίσκω και νομίζω δεν υπάρχει μια κοπέλα που να με καταλάβει. Θεωρώ ανόητο να κάνεις έρωτα μηχανικό χωρίς ψυχική επαφή, όπως κάνουν με τις ξένες τουρίστριες. Δεν μπαίνω σε fast food, roller ούτε σε ντισκοτέκ. Γράφω ποιήματα. Ξεπέρασα και την ανάγκη να 'χω μηχανάκι και μια κιθάρα και να γυρίζω. Το μόνο που θα 'θελα τώρα είναι να 'μαι σ' ένα νησί, μέσα σε μια σπηλιά και να πάθω ψυχοπλάκωμα μέχρι να αυτοκτονήσω». Ένα μουσικό βιβλίο που μέσα από τις περιγραφές εκείνων που το έζησαν τότε, αγγίζει τα όρια της ποιητικής γραφής.

Γιάννης Ν. Κολοβός / Κοινωνικά Απόβλητα, Η ιστορία της πανκ σκηνής στην Αθήνα, 1979-2015 / Απόβλεπτες Εκδόσεις (2015)

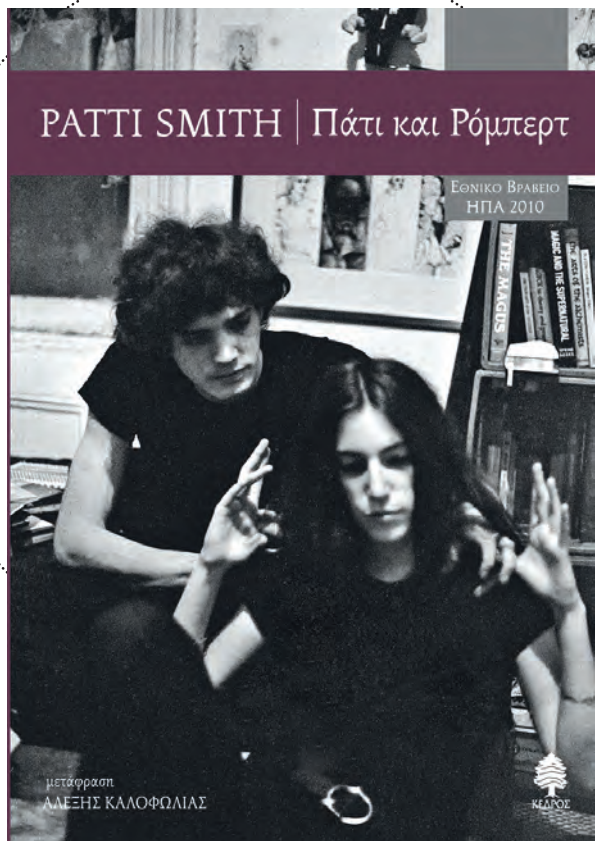
Στο ίδιο μήκος κύματος με τα «Ροκ Ημερολόγια», αλλά εξειδικευμένο στο

πανκ κίνημα που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '70, το βιβλίο του Γιάννη Κολοβού είναι περισσότερο μια μελέτη πάνω στη συγκεκριμένη κουλτούρα. Μια μελέτη που εξετάζει τους μύθους, τις τάσεις, τη σύνδεση του κινήματος με τον ντανταϊσμό μέσα από καταγραφές και συνομιλίες με 28 αγόρια και κορίτσια που αποτέλεσαν ζωτικό μέρος του ελληνικού πανκ. Ο εύστοχος τίτλος του βιβλίου δεν είναι τυχαίος, μιας και ο ίδιος ο συγγραφέας υπήρξε ντράμερ του ιστορικού πανκ συγκροτήματος με το όνομα Κοινωνικά Απόβλητα. Πέρα από αυτό όμως, ο Κολοβός μελετάει τα κοινωνικά φαινόμενα ως πανεπιστημιακός εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Οι 662 σελίδες του αποτελούν μια διατριβή πάνω στο θέμα και χωρίς καμία υπερβολή το βιβλίο είναι σαν ένα ευαγγέλιο για το κίνημα: «Η αυτοπροσωπογραφία της ομάδας των πανκ συμπυκνώνει όλες τις εκδοχές του Άλλου, τις οποίες παρήγαγε ο σύγχρονος κόσμος: κουρελήδες πλάιντες, τρελοί-αφού δεν φέρονται "ομαλά", καβαλάρηδες της Αποκάλυψης, συμμορίες, αντάρτες που επέδραμαν, κατέλαβαν την πόλη και αποχώρησαν, ξένοι-και μάλιστα "εξωγήνιοι", αναρχικοί, "μπακαλάκηδες", χούλιγκαν, πιθανότατα ναρκομανείς, έκφυλοι-δύσκολα ξεχωρίζεις τα κορίτσια από τα αγόρια της παρέας, άεργοι, ορφανοί, βρόμικοι. Μοιάζουν να θέλουν να πάρουν εκδίκηση από την Ιστορία, στο όνομα όλων όσων εκείνη έσπρωξε στο περιθώριο και την καταστροφή».

Shawn Levy / Ready, Steady, Go! Η υπέροχη άνοδος και η ιλιγγιώδης πτώση του Swinging London /

Μετάφραση: Αλέξης Καλοφωλιάς / Εκδόσεις Κουκιάδα (2015)

Πόσοι απέρριψαν τους Beatles πριν κάνουν το πρώτο τους συμβόλαιο; Ποιους δίσκους κουβαλούσε ο Mick Jagger μαζί του όταν συναντήθηκε στον δρόμο με τον Keith Richards και αποφάσισαν να φτιάξουν τους Rolling Stones; Ήταν τελικά mods οι The Who και ποιοι ήταν οι swingers; Όλα αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα απαντιούνται εξονυχιστικά και με απολαυστικές λεπτομέρειες στο βιβλίο του Levy, που έγραψε διειδυτικά και με την «ιδιότητα» ενός ενθουσιασμένου φαν της εποχής. Ο κριτικός κινηματογράφου και συγγραφέας Shawn Levy καταγράφει το πορτρέτο του εμπονομαζόμενου Swinging London, όπως αυτό υπήρξε από το 1961 έως το 1969. Μια ιλιγγιώδης έκρηξη δημιουργίας και απελευθέρωσης πηθών στην πρωτεύουσα του μεγάλου νησιού, που εξερράγη σε όλους τους χώρους της τέχνης για να φέρει τον νέο μοντέρνο κόσμο. Μόδα, κινηματογράφος και φυσικά η μουσική καταγράφονται λεπτομερέστατα και με περιγραφές διασημοτήτων που ήταν εκεί όταν συνέβαινε, δημιουργώντας ένα πεδίο που βάζει τον αναγνώστη να στέκεται έστω και με τη φαντασία του κάπου εκεί δίπλα. Με μαρτυρίες από τον Paul McCartney και τον Keith Richards, το Ready, Steady, Go! (που πήρε το όνομά του από μια δημοφιλή μουσική εκπομπή της εποχής) με μπόλικη δόση χιούμορ προσφέρεται για να ψαχτούν οι νεότεροι και να θυμηθούν οι παλαιότεροι ένα Λονδίνο που παλλόταν από όλες τις μεριές. «Με τους Beatles τα συγκροτήματα έγιναν η απόλυτη μόδα: τα

για ακροάσεις

ονόματα, τα κοστούμια, τα κουρέματα και οι καζοχαρούμενες χαμογελαστές φωτογραφίες τους βρέθηκαν παντού. Ένα συγκρότημα σήμαινε ότι υπήρχαν πολύ περισσότερα πρόσωπα για τα οποία μπορούσαν να λιποθυμούν τα κορίτσια και να γράφουν οι εφημερίδες και τα περιοδικά. Και, επιπλέον, σήμαινε άμεσο ενδιαφέρον: τα συγκροτήματα ήταν κάτι το καινούργιο, και οι Beatles ήταν τόσο δημοφιλείς, που αυτό το καινούργιο συγκέντρωσε αμέσως πάνω του πολύ περισσότερη προσοχή απ' ό,τι στο παρελθόν», (σελ. 148).

Patti Smith / Πάτι και Ρόμπερτ / Μετάφραση: Αλέξης Καλοφωλιάς / Εκδόσεις Κέδρος (2015)

Το καλοκαίρι του 1967 δύο παιδιά θα συναντηθούν εντελώς τυχαία στο Μπρούκλιν και από τότε θα μείνουν αχώριστα μέχρι τη στιγμή που το αγόρι θα φύγει μια για πάντα από τούτη τη ζωή. Η μουσικός και ποιήτρια Patti Smith και ο φωτογράφος Robert Mapplethorpe διέσχισαν τη μισή Αμερική μέχρι να καταλήξουν στο περίφημο Chelsea Hotel, να γνωρίσουν μια αρμαθιά καλλιτεχνών και να κυνηγήσουν το δικό τους όνειρο, βγάζοντάς τα πέρα κάτι παραπάνω από επιτυχώς. Το βιβλίο της Patti Smith κινάει μέσα σε μια μυθιστορηματική γραφή, που όμως περιγράφει πραγματικά γεγονότα. Αυτοβιογραφικό, καθάριο, τίμιο, γενναίο, ευαίσθητο, συγκινητικό, με δόσεις χιούμορ, η «Ιέρεια του Πανκ» και σπουδαία ποιήτρια δημιουργεί ένα βιβλίο ονείρων σε μια εποχή που όλα ήταν δυνατά να συμβούν. Η έντονα φιλική σχέση της με τον Mapplethorpe και η κοινή

τους ζωή, η αλληλεπίδραση με άλλους μεγάλους καλλιτέχνες της εποχής, το ξεκίνημά τους, η αθωότητα, η ομορφιά και η εξέγερση περιγράφονται σαν ένα παραμύθι για ενήλικους που κυνηγούνε μια για πάντα το όνειρό τους και το καταφέρνουν: «Φανταζόμασταν τους εαυτούς μας σαν τους Γιους της Ελευθερίας, που είχαν αποστολή να διασώσουν, να προστατεύσουν και να προβάλλουν το επαναστατικό πνεύμα του ροκ εν ρολ. Φοβόμαστε ότι η μουσική που μας είχε θρέψει κινδύνευε να πεθάνει από πνευματική ασιτία. Φοβόμαστε ότι έχανε το αίσθημα σκοπού της, ότι έπεφτε σε άπληστα χέρια, ότι παράδερνε βουλιάζοντας στο τέλμα του θεάματος, της οικονομικής διαχείρισης και της ανούσιας τεχνικής περιπλοκότητας... Θέλαμε και εμείς να πάρουμε τα όπλα, τα όπλα της γενιάς μας, την ηλεκτρική κιθάρα και το μικρόφωνο».

Μπάμπης Αργυρίου / Έχω όλους τους δίσκους τους / Mic Books (2013)
Μπάμπης Αργυρίου / Προτιμώ τα παλιά τους / Mic Books (2015)

Αν και πρόκειται για δύο βιβλία, στην ουσία το δεύτερο είναι η συνέχεια του πρώτου, ενώ και τα δύο μαζί θα ολοκληρωθούν σε ένα τρίτο. Ο Μπάμπης Αργυρίου είναι υπεύθυνος του καλύτερου μουσικού (και όχι μόνο) site στην Ελλάδα. Ο λόγος για το mic.gr, που απευθύνεται γενικά σε ένα εναλλακτικό κοινό. Τα δύο αυτά βιβλία του δεν συστήνονται σε εκείνους που ακούνε ακόμα κλασικό ροκ και πιστεύουν πως η τελευταία μεγάλη μπάντα είναι οι Pearl Jam. Οι περιλήψεις έρχονται να ξεκαθαρίσουν μια και καλή τα πρά-

ματα: «Ο Σίμος Μπάνσνς δεν είναι ένας συνηθισμένος μουσικόφιλος και οι γνώσεις του δεν εξαντλούνται σε δισκογραφικά θέματα. Γνωρίζει, φερ' ειπείν, τι ειπώθηκε στη συνάντηση του Robert Wyatt με τον Vic Chesnutt και πώς κλεύασε η πανκ εμπροσθοφυλακή τον Neil Young, όταν τους έβαλε να ακούσουν το "Like a Hurricane" που μόλις είχε γράψει. Ο ίδιος βοήθησε την Patti Smith σε έναν σημαντικό στίχο της και είναι ικανός να φτιάξει το προφίλ του Morrissey, του Mark E. και του Robert Smith, διαβάζοντας απλώς τους στίχους τους. Στο παρελθόν είχε την ευχέρεια να απορρίπτει δουλειές που δεν ήταν του γούστου του, όμως τα πράγματα έχουν δυσκολέψει και αναγκάζεται να εργαστεί σαν νυχτερινός επαγγελματίας συνομιλητής. Είναι μια δύσκολη δουλειά που τον εξουθενώνει και τον αναγκάζει να καταφύγει στη βοήθεια του Frank Zappa. Η τύχη θα φέρει στον δρόμο του μουσικούς, άξεστους πότες, διευθυντές και ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών σταθμών, σκηνοθέτες, αλλά και τη Μαρίνα Λινάρδου, η οποία εργάζεται σαν dj σε μπαρ της πόλης, αγαπάει τους δίσκους και θαυμάζει τους ανθρώπους που διαθέτουν ευφυΐα, χιούμορ και φαντασία. Ο Σίμος βιάστηκε να της αποκαλύψει ότι θα φτιάξει ένα πανκ remake της ταινίας "Τα κουρέλια τραγουδάνε ακόμα" και περίμενε το χειροκρότημα.

»Όμως η ζωή δεν γερμίζει μόνο με μουσική, σινεμά, εκδρομές και ξενύχτια με φίλους. Έχει χώρο για συμπεριφορές που προκαλούν οργή, διλήμματα, απώλειες, δυσάρεστες καταστάσεις και απρόοπτα που προξενούν μεγάλο πόνο.

Και τότε, η μόνη διέξοδος είναι προς τα πάνω». (Έχω όλους τους δίσκους τους)

... Και η συνέχεια στο «Προτιμώ τα παλιά τους»... «Ο Σίμος Μπάνσνς ποθεί διακαώς να γίνει καλύτερος. Όχι καλύτερος κάτι - καλύτερος, τελεία. Μέσα σ' ένα ασταθές περιβάλλον, η μόνη σταθερή αναφορά του είναι η μουσική. Και ο κινηματογράφος. Αρκοούν αυτά για να τον τραβήξουν και να τον σώσουν από την κινούμενη άμμο μιας ακίνητης ζωής; Στα σαράντα του, η ίδια η ζωή θα τον αναγκάσει να επαναπροσδιορίσει σχέσεις, προτεραιότητες, ηθικές αρχές - τη θέση του μέσα σ' ένα ασφυκτικό γίγνεσθαι, μέσα σε συγκυρίες που δεν επέλεξε, που δεν μπόρεσε να επηρεάσει. Ο αδερφός του, ωσεί παρών μέσα από μια μαγνητοσκοπημένη συνέντευξη, η Στέλλα, οι φίλοι του, ακόμα και οι μοναχικές επί αμοιβή συνομιλήτριές του στο τηλέφωνο, βοηθούν τον Σίμο να επανεκτιμήσει τις βασικές του πεποιθήσεις. Αλλά στην τελική του απόφαση καθοριστικό ρόλο θα παίξει -όπως πάντα- η τύχη. Εκεί που σκέφτεται να βάλει μπροστά ένα ντοκιμαντέρ με τίτλο "Ο Ανεκτίμητος Ακροατής" -για να βγει επιτέλους στην επιφάνεια και ν' ανασάνει-, βρίσκει αιφνης στο Φοίνιξ της Αριζόνας να ψάχνει έναν μουσικό που θαυμάζει από μικρός. Περιπλανιέται στη μέση του πουθενά της Αμερικής, στη ζώνη του δικού του λυκόφωτος, όπου συναντά μία Ινδιάνα μασέζ με άγριο ταμπεραμέντο, έναν θρύλο των 80s και τη γυναίκα των ονείρων του. Στην επιστροφή (αφού πρώτα τρελάνει μια wannabe executive εν πτήση) προσγειώνεται στην πραγματικότητα. Η μήπως όχι;».

Καλή ανάγνωση και καλή ακρόαση!

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Δημοκρατία, Δημοκρατικός Έλεγχος και Πολιτική Συμμετοχή

Ιστορίες αλλιώς // Η πολιτική μπορεί να ορισθεί ως ο αγώνας, ή ανταγωνισμός, για δύναμη ή πρόσβαση σε εξουσία και συλλογικά αγαθά. Ωστόσο, ακόμη και στα πλαίσια των τυπικών δομών, ή δημοκρατικών θεσμών μιας πολιτείας, δεν είναι όλες οι μορφές πολιτικής ή πολιτικών διεκδικήσεων δημοκρατικές

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

titos_christodoulou@hotmail.com

Πώς μπορεί να επεκταθεί ο δημοκρατικός έλεγχος των κυβερνήσεων και η ευαισθησία ή ανταπόκρισή τους στα συμφέροντα και τις ανάγκες των πολιτών; Πώς μπορούν οι δημοκρατικοί θεσμοί να σχεδιασθούν καλύτερα ώστε να επιτρέπουν διευρυμένα πεδία πολιτικών διεκδικήσεων και διαλόγου; Μπορεί η βάση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών να διευρυνθεί ώστε να δοθεί σημαντικότερη και πιο αποτελεσματική συμμετοχή στους πολίτες στην διακυβέρνηση, και μάλιστα στα πιο αποδυναμωμένα και αποκομμένα τμήματα του πολιτικού σώματος, όπως οι πτωχοί, οι μη οργανωμένοι κι οι γυναίκες; Πώς μπορεί ο εκδημοκρατισμός αυτός, από τα κάτω, να συνδυασθεί με πιο αποτελεσματική διακυβέρνηση, ώστε τα δικαιώματα των πολιτών να μετατραπούν σε ουσιαστικές πολιτικές που ευνοούν την μάζα των πολιτών;

Τα ζητήματα αυτά, ουσιαστικότερου εκδημοκρατισμού, εγείρονται όχι μόνο σε προβληματικές και διαφιλονικούμενες νέες δημοκρατίες, όπου οι πόνοι της γέννας των δημοκρατικών θεσμών αφορούν την συνύπαρξη πολιτικής βίας, παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διακρίσεων κατά μειονοτήτων και μη πολιτικά χειραφετημένων τμημάτων του πληθυσμού, υπερβολικής ισχύος του στρατού και των σωμάτων ασφαλείας, μαζί με αδύναμο ή ανύπαρκτο δημοκρατικό έλεγχο των κρατικών αξιωματούχων. Εγείρονται και σε από μακρόν εγκατεστημένες, παλαιές κι αναγνωρισμένες σαν τέτοιες δημοκρατίες του δυτικού, κυρίως, κόσμου, όπου, μια κρατούσα παράδοση «δημοκρατικού ρεαλισμού» θεωρεί, μάλιστα, τέτοια προβλήματα πολιτικής συμμετοχής και δημοσίου ελέγχου «φυσικά ή εγγενή» χαρακτηριστικά της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Η πολιτική μπορεί να ορισθεί ως ο αγώνας, ή ανταγωνισμός, για δύναμη ή πρόσβαση σε εξουσία και συλλογικά αγαθά. Ωστόσο, ακόμη και στα πλαίσια των τυπικών δομών, ή δημοκρατικών θεσμών μιας πολιτείας, δεν είναι όλες οι μορφές πολιτικής ή πολιτικών διεκδικήσεων δημοκρατικές. Τούτο, διότι οι δημοκρατικές πολιτικές πρακτικές απαιτούν όχι μόνο την δυνατότητα πολιτικής διεκδίκησης αλλά και ότι οι διεκδικήσεις αυτές μετριάρονται από μερικές βασικές ηθικές και πολιτικές αρχές, περιλαμβανομένων του δημοσίου ελέγχου πάνω στις κυβερνήσεις και τις πολιτικές ελίτ, όπως και πολιτική ισοτιμία ανάμεσα σε όλους τους πολίτες.

Για να εξασφαλιστεί η δημοκρατική υπόσχεση των δημοκρατικών θεσμών πρέπει, ανάμεσα σε άλλα, να

- διασφαλίζεται ο ανοικτός και αποτελεσματικός έλεγχος προς τις κυβερνήσεις και τις πολιτικές των μέσω ανοικτών εκλογών, του κομματικού συστήματος και άλλες μορφές πολιτικής διεκδίκησης
- διευρύνεται η πολιτική συμμετοχή των πολιτών, ώστε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και πολιτικής αρχής να αντλούν νομιμότητα από την αναφορά τους στον πολίτη
- διασφαλίζεται μεγιστοποίηση του ελέγχου ή λογοδοσίας (accountability) και διαφάνειας των αξιωματούχων της πολιτικής εξουσίας ή γραφειοκρατικών αξιωμάτων, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης
- επεκτείνεται και ενισχύεται η λογοδοσία και ο δημοκρατικός έλεγχος τέτοιων επιχειρηματικών συμφερόντων, ειδικά όπου αυτά παρεμβαίνουν στον δημόσιο χώρο και τα δικαιώματα των πολιτών

Από τους θεσμούς στην άσκηση δημοκρατικής συμμετοχής

Οι πιο πάνω δημοκρατικές αρχές σπρίζονται κι αποπνέουν μια ουσιαστική διάκριση ανάμεσα στους δημοκρατικούς θεσμούς και την δημοκρατική άσκηση πολιτικής, στο πνεύμα της διάκρισης ανάμεσα στην τυπική και την ουσιαστική δημοκρατία που εισήγαγε ο de Tocqueville. Η τυπική δημοκρατία, ή δημοκρατία των θεσμών, αναφέρεται ακριβώς στους θεσμούς, διαδικασίες και ρουτίνες των δημοκρατικών συστημάτων, ενώ η ουσιαστική δημοκρατία αφορά την κατανομή δύναμης κι εξουσιών, τον βαθμό στον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετάσχουν και ελέγξουν την λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την ζωή τους.

Ο ορισμός της δημοκρατικής (άσκησης) πολιτικής περιλαμβάνει την δυνατότητα των πολιτών, είτε ενεργώντας ανεξάρτητα, είτε μέσω κυβερνητικών θεσμών, να ασκούν δημοκρατικό έλεγχο και να απαιτούν την λογοδοσία αξιωματούχων της κυβέρνησης ή ιδιωτικών συμφερόντων. Ενώ, συνήθως, ο ορισμός της δημοκρατικότητας της πολιτικής κι ο εκδημοκρατισμός περιρίζονται στην «υψηλή πολιτική» του κράτους και των δημοκρατικών του θεσμών, είναι ακριβώς μέσα από την δυνατότητα της άσκησης της δημοκρατικής πολιτικής από τον πολίτη και την πολιτική κοινωνία, την «βαθεία πολιτική» της κοινωνίας που οι κυβερνήσεις και οι δημοκρατικοί θεσμοί αποκτούν νομιμοποίηση (legitimacy), καθιστάμενοι ανοικτοί στον έλεγχο από τους πολίτες και, μαζί τους, μετριάροντας και διακανονίζοντας τα όρια των ισχυρών ιδιωτικών συμφερόντων.

Ορίζοντας το πρότυπο της δυτικής φιλελεύθερης δημοκρατίας, «liberal democracy», η ποιότητα της δημοκρατίας κι ο εκδημοκρατισμός τείνουν να περιορίζονται στην ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, σε μια «οριζόντια» έννοια της θέσπισης της λειτουργικής ισορροπίας των. Όρισμα, εδώ, της αποτελεσματικής διακυβέρνησης είναι ο θεσμικός διακανονισμός των πολιτικών ανταγωνισμών και οριζόντιου αλληλο-ελέγχου των πολιτικών θεσμών («οριζόντιος έλεγχος») και λιγότερο οι «κάθετες» σχέσεις και διαδικασίες επαρκούς αντιπροσωπευσης και συμμετοχής ή ελέγχου και λογοδοσίας των αντιπροσώπων από τους αντιπροσωπευόμενους («κάθετος έλεγχος»).

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι ούτε η δημοκρατική πολιτική ούτε οι δημοκρατικοί θεσμοί συνιστούν εναλλακτικές προτάσεις, εκτοπισμού του ενός από

τον άλλο πόλο: στα πλαίσια του εκδημοκρατισμού, ο ρόλος της δημοκρατικής άσκησης πολιτικής δεν είναι να υποκαταστήσει τον σχεδιασμό και την λειτουργία δημοκρατικών θεσμών, σαν εναλλακτικές συμμετοχικές ή άμεσες πολιτικές κοινωνίες, αλλά να αναζωογονήσει και να διασφαλίσει την κάθετη νομιμοποίηση των δημοκρατικών θεσμών. Τούτο είναι, σήμερα, πιο επιτακτικό, σε ένα παγκοσμιοποιημένο κόσμο όπου οι διακρίσεις ανάμεσα σε κράτος και αγορά, δημόσιο και ιδιωτικό, γύρω από τις οποίες δομοούνται οι θεσμοί των φιλελεύθερων δημοκρατιών έχουν γίνει πιο σχετικές ή, σε μεγάλο βαθμό, και καταλυθεί. Επιπλέον, η άσκηση δημοκρατικής πολιτικής δεν περιορίζεται, στο εθνικό κράτος, αφού οι μοχλοί της δύναμης, οικονομικής, επιχειρηματικής και συμβολικής, των ΜΜΕ, εκτείνονται πέρα από το κράτος σε υπερεθνικούς πόλους επιρροής κι εξουσίας.

Κοντολογίς, ενώ είναι δυνατόν να επιτευχθεί δημοκρατικός έλεγχος και λογοδοσία στους θεσμούς της «υψηλής πολιτικής» του κράτους, μπορούν, την ίδια ώρα, να υφίστανται συνθήκες βαθιάς αδικίας στην «βαθεία πολιτική» της κοινωνίας, δηλ. τις σχέσεις ανάμεσα σε πλούσιους και πτωχούς, δυνατούς και αδυνάτους. Και τούτο όταν, σε περιόδους βαθιάς οικονομικής κρίσης, όπως σήμερα, και στον τόπο μας, γίνεται πιο εμφαντικά τα σημάδια της διευρυνόμενης κοινωνικής διαστρωμάτωσης με συνοδό την αίσθηση της εντεινόμενης αποδυνάμωσης των αδυνάμων στρωμάτων στην αποτελεσματική συμμετοχή και επιρροή στις αποφάσεις που καταλυτικά επηρεάζουν την ζωή τους. Ακόμη πιο εμφαντικά καθίσταται η αδυναμία των αδυνάμων κοινωνικών ομάτων κι ο αποκλεισμός τους σε ό,τι αφορά και στον «κάθετο» δημοκρατικό

έλεγχο και την λογοδοσία πολιτικών αξιωματούχων που φαίνονται καθημερινά, πλέον, να έχουν καταχρηστικά και παράνομα, ακόμη, αξιοποιήσει την προνομίω πρόσβασή τους στο κοινό αγαθό και τους πόρους της κοινωνίας.

Ουσιαστικός δημοκρατικός έλεγχος ή κίβδηλη δημοκρατία;

Εξελίξεις δραματικές, που θέτουν κρίσιμα ερωτήματα και δοκιμάζουν το νόημα και την ποιότητα της δημοκρατίας μας. Η καθημερινή περίπου παρέλαση της εκτεταμένης και βαθιά ριζωμένης διαφθοράς σε μεγάλο εύρος της εκτελεστικής εξουσίας κι η διαπλοκή της πολιτικής με τα κέντρα του χρήματος, τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τους διεφθαρμένους τρόπους του που έφεραν την καταστροφή της οικονομίας του τόπου, και μάλιστα απωρητί, εντείνουν την απαισιοδοξία για την θέληση ή δυνατότητα (ή και τα δύο) της δημοκρατίας να παραδώσει στην πολιτεία και την κοινωνία των πολιτών και την υπεσχνημένη ισονομία, ισότητα πολιτικής συμμετοχής, αποτελεσματικό δημόσιο έλεγχο και διαφάνεια. Όσο μάλιστα, η «παρέλαση» και «διαπόμπευση» στα ΜΜΕ των δεκασμένων πολιτικών και διεφθαρμένων δημοσίων λειτουργών παραμένει «ξεδονιασμένη» και μονάχα «παραμυθητική» για την ώρα, θα βαθαίνει ο κυνισμός, μαρτυρούμενος ήδη όχι μόνο από τα σχελιαστικά για την πολιτική και τους πολιτικούς κείμενα στον δημόσιο χώρο, αλλά και με την απάθεια κι αποχή των ψηφοφόρων και την συρρίκνωση της συμμετοχής σε κόμματα.

Είναι φανερό ότι η διαπιστούμενη διάσταση ανάμεσα στις υποσχέσεις και τα οράματα της δημοκρατίας, από την μια, και τα δημοκρατικά ελλείμματα κι ανάπρης πολιτικές πρακτικές από την άλλη, με αιχμή, τώρα, τις χωρίς ουσιαστικό δημοκρατικό έλεγχο, αδιαφάνεις και ατιμώρητα διεφθαρμένες γραφειοκρατίες, οδηγεί τελικά σε αμφισβήτηση του όλου προγράμματος της δημοκρατίας και την περιφρόνηση των τυπικών, «κίβδηλων» και κενών αποτελεσματικότητας μορφών πολιτικής συμμετοχής. Σε μια εποχή διαφημιζόμενης παγκόσμιας επέκτασης (ή βρομβίζουσας εξαγωγής) των τυπικών γνωρισμάτων της δημοκρατίας, που είναι δεδομένες σε ώριμες δυτικές δημοκρατίες όπως η δική μας, κύρια του ανοικτού πολιτικού ανταγωνισμού για την εξουσία και τις πολιτικές ελευθερίες, τρέφει το πολιτικό σώμα με κυνισμό κι αποθάρρυνση η παρατηρούμενη απουσία ουσιαστικής δημοκρατίας, όπως ερμηνεύονται τα διάχυτα πια φαινόμενα πολιτικής διαφθοράς, πελατειακών συναλλαγών και η ατροφική κουλτούρα πολιτικής συμμετοχής.

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Ιμερόεσσα Λάπηθος

Ο μνημειώδης τόμος, μετά την ευρεία κυκλοφορία της πρώτης του έκδοσης το 2000, επανεκδόθηκε το 2012 από τον Δήμο Λαπίθου και το Προσφυγικό Σωματείο «Η Λάπηθος». Ένα αξιόλογο έργο 300 σελίδων, διανθισμένων με διαφωτιστικές των παλαιότερων και νεότερων ημερών έγχρωμες φωτογραφίες και δομημένων σε θεματικές ενότητες δεκαοκτώ κεφαλαίων, η άρτια επιμέλεια των οποίων πιστώνεται στους άξιους Λαπθηιώτες Νίτσα Σολωμωνίδου-Αναστασίου, Σοφοκλή Φυττή, Όμηρο Λαμπράκη και Ελευθέριο Ελευθερίου, ενώ στον Γεώργιο Μούρεττο οφείλεται η καλλιτεχνική επιμέλεια. Ο αρχαιοπρεπής τίτλος του βιβλίου επισημαίνεται εξώκως προειδοστικός του περιεχομένου του, εφόσον η Ιμερόεσσα, που αποδόθηκε στη Λάπηθο από τον φιλόσοφο Αλέξανδρο Εφέσιο, προεξάγει τις θελκτικές περιβαλλοντικές ομορφιές και τις αξιέραστες πτυχές της τρισχιλιετούς ιστορίας και παράδοσης της θαυμαστής αυτής κερυνειώτικης γης.

Κατ' αρχήν, στα πλαίσια της αδρομερούς γεωμορφολογικής επισκόπησης απαριθμούνται οι παράγοντες ανάπτυξης της κομποπόλης, όπως η πηγή του κεφαλόβρυσου, το συνδυαστικό τοπίο βουνού και θάλασσας, το πρόσφορο έδαφος για καλλιέργειες και παραγωγή οικοδομικών υλικών, το θαυμάσιο κλίμα και η συγκοινωνιακή πρόσβαση προς τα ανατολικά και δυτικά. Τα φυσικά αυτά προνόμια με τους γηγενείς θησαυρούς της ιστορικότητάς της την κατέστησαν έναν από τους ελκυστικότερους προορισμούς ντόπιων και ξένων. Τα κυριότερα στοιχεία της ιστορικής πολιτισμικής της ανέλιξης παρατίθενται στη συνέχεια. Από τους νεολιθικούς και χαλκολιθικούς οικισμούς στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου μέχρι την ίδρυση εκεί αποικίας από Λάκωνες με πρώτο οικιστή τον Πράξανδρο και την ανάδειξή της τον 4ο π.Χ. αιώνα σε ένα από τα εννιά βασίλεια της Κύπρου. Κατά τη ρωμαϊκή και πρωτοβυζαντινή εποχή έφτασε στη μεγαλύτερή της άνθηση υπό την ονομασία «Λάμπουσα», με την εμπορική και πολιτισμική της πρόοδο να συνεχίζεται κατά την πρωτοχριστιανική και βυζαντινή περίοδο, χωρίς όμως να αποφύγει τις δοκιμασίες από τις αραβικές επιδρομές. Αποτέλεσε πλούσιο και πολυάνθρωπο φέουδο των Λουζιανών, ενώ επί Τουρκοκρατίας δημιουργήθηκαν οι περιουσίες των Ελλήνων και το 1780 ένα μέρος της αποσπάστηκε, σχηματίζοντας τον Καραβά, ακυροβόλιο ή ναυπηγείο των Καραβιών της. Η Λάπηθος, εξάλλου, πρωτοστάτησε στους αγώνες του Έθνους. Ο Ιωάννης Καρατζάς ανήκε στους επτά συντρόφους του Ρήγα Φεραίου, που στραγγαλί-

στηκαν μαζί του στο Βελιγράδι, ενώ την 9η Ιουλίου 1821 εκτελέστηκαν επίσης από τους αιμοδιψείς Τούρκους ο πρόκριτος Χατζηλιάς με άλλους 16 Λαπθηιώτες μάρτυρες, τα ονόματα και η δράση των οποίων σκιαγραφούνται σε κατοπινότερο κεφάλαιο. Το «παρών» της έδωσε ακόμη η Λάπηθος κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1955-59, όπως και στα τραγικά γεγονότα του 1974.

Σε ιδιαίτερο κεφάλαιο περιλαμβάνεται η ιστορία της δημοτικής και γυμνασιακής εκπαίδευσης στη Λάπηθο, τα σχολεία, οι εκπαιδευτικοί και τα ποικιλόχρωμα εκπαιδευτικά και πολιτισμικά τους δράματα, που ξαναζωντανεύουν οι βιοματικές μνήμες. Ξεχωριστό ενδιαφέρον, άλλωστε, παρουσιάζουν οι σελίδες γύρω από τη Σχολή Λάμπουσσας, άλλως την Αναμορφωτική Σχολή Λαπίθου, ένα ίδρυμα εκπαίδευσης, αντί τιμωρίας, προβληματικών ή απροστάτευτων παιδιών, που ίδρυσαν οι Άγγλοι το 1943 και τερμάτισε τη λειτουργία του στα Πολέμια το 1986.

Τα επόμενα κεφάλαια αναφέρονται στους έξι ενοριακούς ναούς, τα παρεκκλήσια και τα προσκυνήματα με έμφαση στο ονομαστό μοναστήρι της Αχειροποιήτου με τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας κι ένα κομμάτι, όπως πιστεύεται, του Αγίου Μανδηλίου. Εκτός από την αθλητική και κοινωνικοπολιτισμική δράση των αντίστοιχων Σωματείων και των Λαϊκών Οργανώσεων, εκτενής λόγος γίνεται για το Κεφαλόβρυσο και το σύστημα διαχείρισης των νερών του, όπως και για τις άλλες κατονομασμένες ενοριακές πηγές. Πέρα από τα «Λαπθηιώτικα έθιμα», το κεφάλαιο «Λαϊκές Τέχνες» μάς θυμίζει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Λαπίθου, τα αλειφτά αγγεία, τα υφαντά και τα κεντήματα, τα μαχαίρια, τα ξυλόγλυπτα και άλλες μικροβιοτεχνικές κατασκευές. Στις «Ξεχωριστές μορφές Λαπθηιωτών», κατά το ομότιτλο κεφάλαιο, μακρύνει ο κατάλογος: από τους δύο λογίους της Φραγκοκρατίας, Γεώργιο τον Κύπριο και Γεώργιο Λαπίθη μέχρι την Ευφροσύνη Προεστού, την Κυρά της Λαπίθου.

Η «Ιμερόεσσα Λάπηθος» είναι το βιβλίο, που ανάβει τον πόθο του νόστου στα μυρίπνοια πάτρια εδάφη.

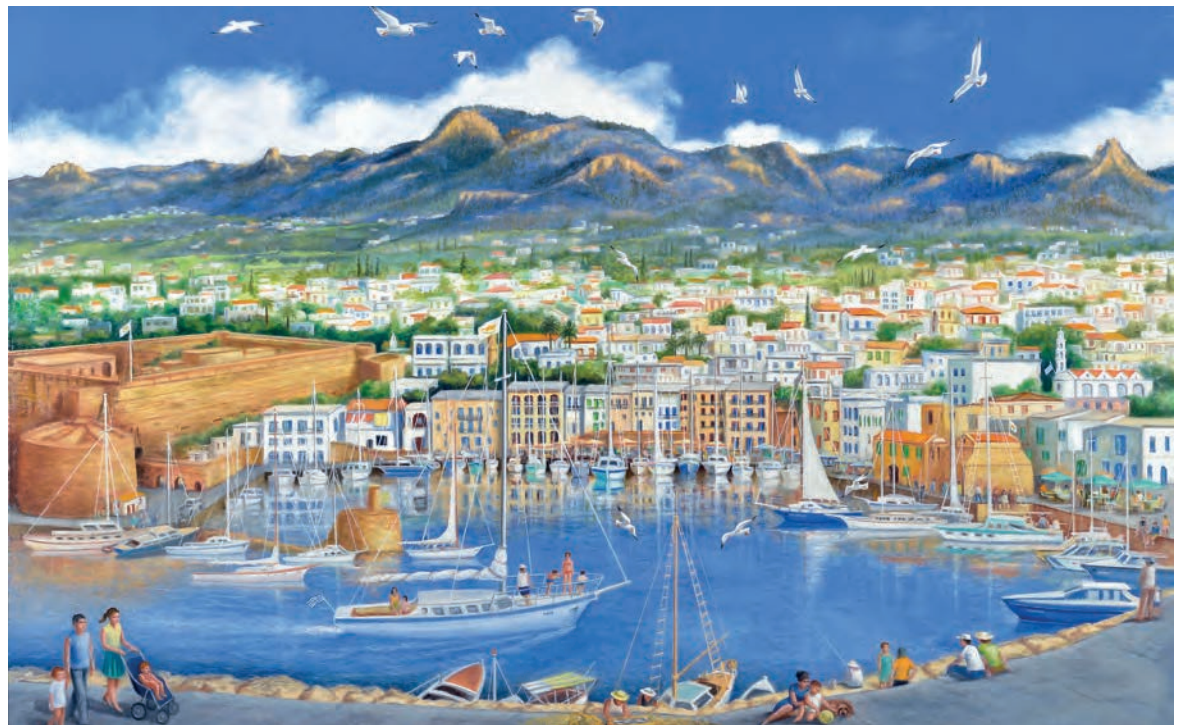

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Η Κερύνεια μάς στοιχειώνει με κάστρο-βράχο κι ένα σκαριό ελληνικό

chrysothemisch1@gmail.com

Σαράντα δύο μικροί Ιούληδες να σκάβουν ολοένα και πιο βαθιά το αυλάκι της γερασμένης νιότης. Αθεράπευτα τραυματικές οι εμπειρίες, οδύνες τα βιώματα κι ανεπούλωτες οι πληγές των ανέλπιδων καμμών και των ατελέσφορων ελπίδων. Μαζί με των πέτρινων καιρών το διάβα μαρμάρωσαν του θμού οι θύμψεις κι ανεμοσκορπίστηκαν σε χωματέρες φρούδων υποσχέσεων οι εναγωνίες αναμονές ανεκπλήρωτων νόστων στα πατρογονικά χώματα- καθώς, χωρίς πυξίδα, πορτολάνο, προπάντων ένα φάρο-πληγώ σ' αχατογράφητα νερά γεμάτα ξέρες της απαντοχής οι προσδοκίες και τα οράματά μας πλάνες. Κι οι λέξεις, που βαριά ανασύρονται απ' τη σκουριά της λήθης, δεν γαλβανίζονται πια με ψευδαργύρωση μήτε με ηλεκτρόλυση ευκαταίας ή εφικτής λύσης. Κι ως την ψιττακίζουν σε διεθνή βήματα συμπαιγνίας και παγκόσμιους οργανισμούς πνωμένων συμφερόντων κι ως τη διαλαλούν στον τρίπτυχο ορισμό της «δίκαιης, βιώσιμης και λειτουργικής» οι εντός εκτός και επί τα αυτά πολυπράγμονες πολιτικοί μας. Κανέναν από μηχανής θεός στην ατέλειωτη σκηνή της τραγωδίας κι οι θεατές στις κερκίδες πώς να εμπιστευτούν επίφοβους «Δαναούς και δώρα φέροντας»! Έτσι κι αλλιώς, αρκούνται που παραμυθιάζονται σε «όνειρα θερινής νυκτός» με άρτο ποδοσφαιρικό και μουσικά θεάματα...

«Αξιεπαίνως ενθυμούμενοι το χρέος προς την πατρίδα, κι άλλα ηχηρά παρόμοια», με υπόμνηση Καβαφική, τις αποφράδες αυτές ημέρες των μαύρων επετείων. Κούφιοι ήχοι από εκκωφαντικές σειρήνες και λυπητερές καμπάνες επιμνημόσυτων δεήσεων, που δήθεν μας ξυπνούν, χωρίς να μας αφυπνίζουν από τον λήθαργο της περιβάλλουσας καθημερινότητάς μας. Κι από τους ανεργάτιους μετεωρισμούς των ψευδαισθήσεων φευγαλέα η εφάρ-

μηση για καθεχρονικές διαμαρτυρίες και «αγώνες» αντικατοχικών εκδηλώσεων- ενώ παράλληλα με τη θριαμβική παρέλαση της «νίκης» του κατοχικού στρατού και η δική μας παροδική εισόδου κάθοδος για τη συνθηματική πυρά της καταδίκης: του εγκληματικού πραξικοπήματος, της ασύγγνωστης παράνοιας και της Εφιαλτικής προδοσίας, που άνοιξε τις κερκόπορτες στον Ατίλα της πρώτης και της δεύτερης εισβολής. Με τα απροσμέτρητα πάθη στη δίνη των δεινών μας: την προσφυγιά και τον ξεριζωμό, τους σκοτωμένους και τους αγνοούμενους σε ομαδικούς τάφους, τους βιασμούς, τις αρπαγές, τις βεβηλώσεις των ιερών και των οσίων μας.

Μόνο που έχουμε ξεχάσει ή που δεν διανοούμεστε πλέον να προφέρουμε με αρετή και τόλμη τα αλλοτινά εκείνα συνθήματα του «Δεν ξεχνώ» και «Τα σύνορά μας είναι στην Κερύνεια»! Ποια σύνορα εξόν από το «πηγαϊνέλα» των ελεγχόμενων-ανοικτών οδοφραγμάτων και της «ελευθεριάζουσας» διέλευσης; Ποια Κερύνεια της άλωσης και ποια όμορφη νύφη του Βορρά της τουρκικής παραμόρφωσης; Ποια εμβληματικά σύμβολα αγώνα να στίσουμε σε μισοφέγγαρες σκιές του τουρκοπατημένου Πενταδάκτυλου; Χωρίς νέμεση η ύβρις και η διεκδίκηση εκφυλίστηκε σε παραιτίηση δίχως γενναίους ακρίτες και ανυπότακτους απελάτες. Κι ως ψελλίζουμε σε μαθητικές απαγγελίες, «χωρίς περισβολα... χωρίς αιδώ», τους επαναλαμβανόμενους στίχους του ποιητή: «Είναι δύσκολο να πιστέψω/πως μας τους έφερε η θάλασσα της Κερύνειας/είναι δύσκολο να πιστέψω πως μας τους έφερε η αγαπημένη θάλασσα της Κερύνειας».

Σαράντα δύο δισεκατο χρόνια τυλιγμένα-μπερδεμένα στην ανέμη των άδικων ενιαυτών κι ο Πράξανδρος άπρακτος, παροπλισμένος, οργισμένος ο αδελφός του ο Κηφέας. Γιατί κι αυτούς και τη Ρήγαινα κι όσους επιγόνους δεν θέλησαν να τους αποχωριστούν τους αιχμαλώτι-

σαν οι βάρβαροι στο Dome, εξορίζοντάς τους ύστερα από τα θρυλικά κάστρα και της Κερύνειας τους τα θαλασσοφιλήτα ακρογιάλια. Από τον επίγειο παράδεισο του Καραβά κι από τα μυροβόλα περιβόλια της Λαπίθου. Ωστόσο, ακοίμητοι φρουροί, ο Αρχάγγελος Μιχαήλ, το Αββαείο του Πέλλαπαϊς, ο Κουτσοβέντης κι ο Άγιος Ιλαρίωνας, το Βουφαβέντο κι η Καντάρα προσμένουν από τότε την επιστροφή μέσα στη βουβή σιωπή της πένθιμης καταχνιάς και τη σκυθρωπή θλιβή της πονεμένης όψης- πολύχρονος ο πόθος «να φυσήσει ένας αέρας» σε γη των Αχαιών ελληνική.

Γιατί, παραλλάζοντας τον στίχο του Σεφέρη, «όπου και να ταξιδέψουμε η Κερύνεια μάς πληγώνει» κι όποιο δρόμο ή παράδρομο κι αν πάρουμε η Κερύνεια μάς στοιχειώνει. Μ' ένα στοιχείο, που δεν έχει σχέση μ' εκείνο το χολιγουντιανό «φάντασμα του μεσημβρινού ήλιου», που γυρίστηκε στο κερυνειώτικο κάστρο με τον Πίτερ Σέλλερς ένα χρόνο πριν από την εισβολή, μα που μυστηριωδώς ποτέ δεν προβλήθηκε. Άλλο είναι το στοιχείο του απόρθητου πρωτοβυζαντινού οχυρού, που δεν παραδόθηκε σε πολιορκίες και πολέμους, για να σταθεί αγέρωχο κι απροσκόνητο μπροστά στις ορδές του κατακτητή. Βράχος αλικτύπος, αλλ' ακατάλυτος κι απαρασάλευτος να δεσπάζει στο αγαπημένο λιμανάκι της Κερύνειας μας. Αυτό που πρόσφατα ζωντάνεψε ο χρωστήρας του Λαδομάτου.

Κι όπως φύλαξε τότε αντάρτες της ΕΟΚΑ μέχρι την ηρωική απόδραση, πολύτιμο φυλακτό κρατά στα σπλάχνα του εκείνο το ελληνικό σκαριό του αρχαίου ναυαγίου. Ένα πλοίο της εποχής του Μεγαλέξαντρου με φορτίο Ιστορία και Μνήμες ανάμεσα σε 29 μυλόπετρες και 404 οζυπύθμενους αμφορείς. Ένα καράβι ελληνικό, που στοίχειωσε το Κερύνεια II να κομίζει το μήνυμα στις θάλασσες και τους ωκεανούς του κόσμου: Νήσος τις έσσι! Κερύνεια έσσι!

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τζέφρυ Ευγενίδης, Σενάριο γάμου

Απόσπασμα της εβδομάδας //
Είχαν επιλέξει να εικονίσουν το φως της γνώσης σαβανωμένο με σύννεφα, υποδηλώνοντας ότι η άγνοια δεν είχε ακόμη ξερκιστεί από το βασίλειο των ανθρώπων
// Επιμελείται η Μαρία Μνά

Πρώτα απ' όλα, δείτε τα βιβλία. Τα μυθιστορήματα της Ίντιθ Γουόρτον, τακτοποιημένα όχι κατά τίτλο αλλά κατά ημερομηνία έκδοσης- την πλήρη Σύγχρονη Βιβλιοθήκη του Χένρι Τζέιμς, δώρο του πατέρα της στα εικοστά πρώτα γενέθλιά της- τα φθαρμένα βιβλία τσέπης που είχε αναλάβει να μελετήσει στο κολέγιο, μπόλικο Ντίκενς, μια σταλιά Τρόλοπ, μαζί με γερές δόσεις Όστεν, Τζορτζ Έλιοτ και τις φοβερές και τρομερές αδερφές Μπροντέ. [...] Εκεί ήταν και τα μυθιστορήματα της Κολέτ, που είχε διαβάσει στα κρυφά. Εκεί και η πρώτη έκδοση των «Ζευγαριών», που ανήκε στη μητέρα της, βιβλίο στο οποίο η Μαντλίν είχε εντυφώσει λαθραία παλιά, στην έκτη τάξη ακόμα, και που τώρα το χρησιμοποιούσε ως κειμενική υποστήριξη στην προετοιμασία της πτυχιακής της εργασίας πάνω στα παντρολογήματα στην αγγλική λογοτεχνία. Εκεί βρισκόταν, κοντολογίς, αυτή η μεσαίου μεγέθους, ακόμα φορητή ωστόσο, βιβλιοθήκη που αντιπροσώπευε λίγο-πολύ όλα όσα είχε διαβάσει η Μαντλίν στο κολέγιο, μια συλλογή από κείμενα, φαινομενικά στην τύχη διαλεγμένα, των οποίων η εστίαση στένευε αργά, σαν τεστ προσωπικότητας, από τα προχωρημένα που δεν μπορούσε να τα ξεγελάσει προβλέποντας τις συνέπειες των ερωτήσεών τους, και τελικά τόσο πολύ μπερ-

δεύσουν, που το μόνο που σου έμενε να κάνεις ήταν απλώς να απαντήσεις με ειλικρίνεια. Κι έπειτα περίμενες το αποτέλεσμα, ελπίζοντας να χαρακτηριστείς φύση «καλλιτεχνική» ή «παθιασμένη», πιστεύοντας πως μπορούσες ν' αντέξεις κι ένα «ευαίσθητη», τρέμοντας κρυφά ένα «ναρκισσιστική» ή ένα «σπιτόγατα», τελικά όμως βρισκόσουν αντιμετώπι μ' ένα αποτέλεσμα αμφίρροπο, που σ' έκανε να νιώθεις διαφορετική ανάλογα με τη μέρα, την ώρα ή το αγόρι που τύχαινε εκείνη την εποχή να βγαίνεις μαζί του: «αθεράπευτα ρομαντική».

Αυτά ήταν τα βιβλία στο δωμάτιο όπου ήταν ξαπλωμένη η Μαντλίν, μ' ένα μαξιλάρι στο κεφάλι της, τη μέρα της αποφοίτησής της από το κολέγιο. Τα είχε διαβάσει όλα, ένα προς ένα, ενίοτε πολλές φορές, ενίοτε υπογραμμίζοντας παραγράφους, όμως αυτό δεν τη βοήθουσε τώρα. Η Μαντλίν προσπαθούσε να αγνοεί το δωμάτιο κι όσα υπήρχαν μέσα σ' αυτό. Ευχόταν να βούλιαζε στη λήθη όπου με ασφάλεια είχε κουρνιάσει τις τελευταίες τρεις ώρες. Κάθε ανώτερο επίπεδο εγρήγορης θα την υποχρέωνε να αντιμετωπίσει ορισμένα δυσάρεστα γεγονότα: για παράδειγμα, την ποσότητα και την ποιότητα του αλκοόλ που είχε κατεβάσει την περασμένη νύχτα και το ότι είχε πέσει για ύπνο χωρίς να βγάλει τους φακούς επαφής. Κι αν η σκέψη της στρεφόταν σε τέτοιες λεπτομέρειες, θα ξανάρχονταν στη μνήμη της πρώτα-

πρώτα οι λόγοι για τους οποίους είχε πει τόσο πολύ, κάτι που αναμφίβολα δεν ήθελε να κάνει. Κι έτσι η Μαντλίν έφτιαξε το μαξιλάρι της, για ν' αποφύγει το πρώτο φως της αυγής, και προσπάθησε να ξανακοιμηθεί.

Μάταιος κόπος, όμως. Γιατί, τότε ακριβώς, στην άλλη άκρη του διαμερίσματος, ακούστηκε το κουδούνι της εξώπορτας.

Αρχές Ιουνίου, Πρόβιντενς, Ροντ Άιλαντ, ο ήλιος ψηλά στον ουρανό εδώ και δύο ώρες τουλάχιστον, να φέγγει πάνω στον κλωμό όρμο και τις καμινάδες της Ηλεκτρικής Εταιρείας Ναράγκανσεντ, ν' ανηφορίζει σαν τον ήλιο στο έμβλημα του Πανεπιστημίου Μπράουν, όπως απεικονίζεται σε όλα τα τριγωνικά σημαία και τα λάβαρα που ανεμίζουν πάνω από την πανεπιστημιούπολη, έναν ήλιο με πρόσωπο συνετό, αντιπροσωπευτικό της γνώσης. Όμως αυτός ο ήλιος -πάνω από την Πρόβιντενς- έβαλε τα γυαλιά στον αλληγορικό ήλιο, γιατί οι ιδρυτές του πανεπιστημίου, με τον πεσιμισμό τους, χαρακτηριστικό των Βαπτιστών, είχαν επιλέξει να εικονίσουν το φως της γνώσης σαβανωμένο με σύννεφα, υποδηλώνοντας ότι η άγνοια δεν είχε ακόμη ξερκιστεί από το βασίλειο των ανθρώπων, ενώ τώρα ο πραγματικός ήλιος πολεμούσε να διαπεράσει τον συννεφένιο μανδύα και να στείλει κάτω θραύσματα από ακτίδες φωτός, στα

δε σμάρια των γονιών, που είχαν μουλιάσει και ξεπαγιάσει όλο το Σαββατοκύριακο, την ελπίδα πως ο αταίριαστος για την εποχή καιρός ίσως και να μην τους χαλούσε τις γιορταστικές εκδηλώσεις της μέρας. Σ' όλο το Κόλετζ Χιλ, στους γεωμετρικούς κήπους των γεωργιανών αρχοντικών και στις μπροστινές αυλές των βικτοριανών που ευόδιαζαν μανόλια, στα πλακοστρωμένα μονοπάτια δίπλα σε περιφράξεις από μαύρο σίδηρο [...] έξω από τα καλλιτεχνικά εργαστήρια στη Σχολή Σχεδίου του Ροντ Άιλαντ, όπου κάποιος φοιτητής που έκανε ειδικότητα στη ζωγραφική, έχοντας μείνει άπνους όλη νύχτα για να δουλέψει, άκουγε Πάτι Σμιθ στη διαπασών- αστράφτοντας στα όργανα (τούμπα και τρομπέτα, αντίστοιχα), των δύο μελών της μπάντας του Μπράουν, που είχαν έρθει νωρίς στο σημείο συνάντησης και κοίταζαν νευρικά γύρω τους, απορώντας πού είχαν πάει όλοι οι άλλοι- φωτίζοντας τους πλακοστρωτους παράδρομους που κατηφόριζαν προς το μολυσμένο ποτάμι, ο ήλιος έλαμπε πάνω σε κάθε μπροντζένιο πόμολο, σε κάθε φτερό εντόμου, σε κάθε φύλλο χλόης. Και, σε συμφωνία με το φως που ξαφνικά πλημμύριζε τα πάντα, σαν πυροβολισμός αφέτη για την έναρξη των εορτασμών, το κουδούνι του διαμερίσματος της Μαντλίν στον τέταρτο όροφο άρχισε εκκωφαντικά, επίμονα, να χτυπάει. (σελ.13-16)

Το σενάριο γάμου του Τζέφρυ Ευγενίδη κυκλοφορεί στα Ελληνικά από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση Άννας Παπασταύρου